

بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ کل کشور

۳۱. بخش کشاورزی

معاونت پژوهش‌های زیربنایی و امور تولیدی
دفتر: مطالعات زیربنایی

کد موضوعی: ۲۵۰
شماره مسلسل: ۱۴۶۹۴
بهمن‌ماه ۱۳۹۴

به نام خدا

فهرست مطالب

۱.....	چکیده
۲.....	مقدمه
۵.....	فرازی از بیانات مقام معظم رهبری در خصوص بودجه ریزی و جایگاه بخش کشاورزی در آن
۵.....	وضعیت اعتبارات لایحه بودجه سال ۱۳۹۵
۱۳۹۴.....	مقایسه تبصره‌های مرتبط با بخش کشاورزی در ماده واحده لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ با قانون بودجه سال ۱۳۹۴
۷.....	کل کشور
۱۳.....	فصل کشاورزی و منابع طبیعی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵
۲۸.....	نتیجه‌گیری و پیشنهادها
۳۰.....	منابع و مأخذ

بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ کل کشور ۳۱. بخش کشاورزی

چکیده

در این گزارش اعتبارات بخش کشاورزی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ مورد بررسی قرار گرفته است. اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی فصل کشاورزی و منابع طبیعی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ در قالب ۲۱ برنامه و ۶۸ طرح، با اعتبار ۱۲,۸۷۱ میلیارد ریال پیش‌بینی گردیده که نسبت به اعتبار تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی فصل کشاورزی و منابع طبیعی قانون بودجه سال ۱۳۹۴ معادل ۱۰,۷۱۴ میلیارد ریال برابر ۲۰/۱ درصد رشد را نشان می‌دهد. اعتبارات هزینه‌ای فصل کشاورزی از محل منابع عمومی و اختصاصی در لایحه فعلی ۲۵,۲۲۱ میلیارد ریال بوده که در مقایسه با اعتبار متناظر آن در سال گذشته (۲۵,۸۹۸ میلیارد ریال)، ۲/۶ درصد کاهش یافته است. اعتبارات هزینه‌ای کل کشور در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ برابر ۱,۹۷۱,۸۶۳ میلیارد ریال است که نسبت به اعتبار ۱,۷۴۷,۲۲۸ میلیارد ریال قانون بودجه سال ۱۳۹۴ برابر ۱۲/۹ درصد رشد را نشان می‌دهد.

اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای وزارت جهاد کشاورزی و دستگاه‌های تابعه در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ با مبلغ ۲۹,۱۲۷ میلیارد ریال پیش‌بینی گردیده که نسبت به اعتبار مشابه قانون بودجه سال ۱۳۹۴ برابر ۲۶,۲۱۰ میلیارد ریال، رشدی معادل ۱۱/۱ درصد را نشان می‌دهد. اعتبارات هزینه‌ای وزارت جهاد کشاورزی و دستگاه‌های تابعه در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ با اعتبار ۴,۶۹۶ میلیارد ریال نیز در مقایسه با اعتبار مشابه قانون بودجه ۱۳۹۴، برابر ۳,۳۹۱ میلیارد ریال، رشدی معادل ۳۸/۵ درصد را نشان می‌دهد.

در لایحه سال ۱۳۹۵ تفاوت‌های ساختاری از قبیل ادغام و انفصال فصول، تغییر برخی فصول به امور و بالعکس، ظهور فصول جدید در جداول اعتبارات مشاهده می‌شود. به همین دلیل، اعتبارات لایحه فعلی در برخی قسمت‌ها، قابلیت مقایسه با اعتبارات متناظر قانون بودجه سال پیش از خود را دارا نمی‌باشد. از جمله تغییرات تأثیرگذار در برآورد اعتبارات و مقایسه آنها با اعتبارات سال قبل، تغییر مکان طرح‌های زیرمجموعه هر برنامه می‌باشد که ارائه این مقایسه صرفاً از طریق عناوین برنامه، نتیجه نادرستی خواهد بود. لذا در طول گزارش، برای مقایسه برنامه‌ها از مجموع اعتبارات طرح‌ها استفاده شده است.

مقدمه

فصل چهارم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به اقتصاد و امور مالی اختصاص دارد. در اصل پنجاه و دوم، دولت موظف شده است، بودجه سالیانه کل کشور را تهیه و برای تصویب به مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید. این اصل مقرر می‌دارد:

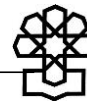
«بودجه سالیانه کل کشور به ترتیبی که در قانون مقرر می‌شود از طرف دولت تهیه و برای رسیدگی و تصویب به مجلس شورای اسلامی تسلیم می‌گردد. هرگونه تغییر در ارقام بودجه نیز تابع مراتب مقرر در قانون خواهد بود.»

علاوه بر اصل فوق‌الذکر، به موجب اصول پنجاه و سوم، پنجاه و چهارم و پنجاه و پنجم قانون اساسی، نظامات دیگری در خصوص دریافتی‌های دولت و نظارت بر مصارف دولت مقرر شده است. به طور خلاصه می‌توان قوانین حاکم بر بودجه‌ریزی در ایران را، در ذیل خلاصه کرد:

- قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، مصوب ۱۳۵۸.
- قانون برنامه و بودجه، مصوب ۱۳۵۱.
- قانون محاسبات عمومی کشور، مصوب ۱۳۶۶.
- قانون دیوان محاسبات کشور (و اصلاحات مربوط)، مصوب ۱۳۶۱.
- قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت، مصوب ۱۳۸۰.
- قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت، مصوب ۱۳۸۳.
- قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین، مصوب ۱۳۷۳.
- آیین‌نامه داخلی مجلس، مصوب ۱۳۷۹ و اصلاحات بعدی.
- برنامه پنجم توسعه، مصوب ۱۳۸۹.

قبلاً بودجه را سند پیش‌بینی دخل و خرج یک‌ساله دولت می‌دانستند، اما در حال حاضر به دلیل تغییرات گسترده در نقش، کارکرد و راهبرد انجام وظایف دولت‌ها در طی زمان، بودجه به سند سیاستگذاری سالیانه جهت اداره کشورها تبدیل شده و از این منظر مورد توجه قوه مقننه و مجریه قرار می‌گیرد. در این سند نشان داده می‌شود دولت وظایف خود (تأمین و ارتقای عدالت، امنیت، سلامت، آموزش، تنظیم سیاست‌های پولی و مالی، صیانت و ارتقای فرهنگ و ...) را با چه هزینه و کیفیتی قرار است انجام دهد و این هزینه را از طریق چه منابعی (مالیات، نفت و...) تأمین می‌کند و این مجموعه عملیات چه تأثیری بر شاخص‌های اقتصادی، اجتماعی و... جامعه دارد. از دیدگاه حقوقی، مجلس دارای صلاحیت تقنینی و صلاحیت نظارتی در فرآیند بودجه‌ریزی است.

برای تعیین سازوکار مشخص و شفاف تعامل میان قوای مقننه و مجریه درباره بودجه، و بازآفرینی نقش‌های بنیادین قوای مقننه و مجریه مبتنی بر قانون اساسی، به نظر می‌رسد لازم است تا تدوین قانون

نظام بودجه‌ریزی در دستور کار مجلس قرار گیرد. انتظار است که از طریق قانون بودجه‌ریزی، مجلس ظرفیت لازم را برای اعمال صلاحیت‌های تقنینی و نظارتی خود، ضمن حفظ و تقویت صلاحیت تهیه و اجرای بودجه توسط دولت، ایجاد نماید.

برای کشورهایی که در اداره امور خود از برنامه‌ریزی‌های اقتصادی - اجتماعی استفاده می‌کنند، نظام‌های بودجه‌ریزی علاوه بر معانی و مأموریت‌های معمول، به‌عنوان سند قانونی یا به‌عنوان نظام اطلاعات مالی - عملیاتی دولت، معنا و مأموریت مهم دیگری نیز دارد. در این کشورها، بودجه سالیانه، به‌عنوان پاره‌ای از برنامه‌های توسعه میان‌مدت، باید از مطابقت‌های عملیاتی، اعتباری و زمانی با پیش‌بینی‌های برنامه، تنظیم و اجرا شود. بنابراین انتظار می‌رود که سازماندهی برای اجرای این مأموریت و هدایت جریان‌های بودجه‌ای به سوی تحقق اهداف برنامه‌های توسعه، از طریق ایجاد هماهنگی‌های ساختاری در تابعیت بودجه از برنامه صورت پذیرد.

آنچه در عمل روی می‌دهد تا حدود زیادی متفاوت است. به‌عبارت دیگر برنامه‌ریزان اقتصادی در بحث‌های نظری همواره بر بهره‌گیری از بودجه به‌عنوان برنامه کوتاه‌مدت و ابزار اجرایی برنامه‌های توسعه، تأکید می‌ورزند، اما انعطاف‌پذیری و سهولت تصمیم‌گیری بودجه‌ای در مواجهه با مسائل پیش‌بینی نشده و نیز قابلیت اصلاح و تکرار سالیانه و حتی کوتاه‌مدت بودن این تصمیم‌ها در مقایسه با پیش‌بینی‌های میان‌مدت برنامه‌های توسعه، فعالیت‌های بودجه‌ای را قرین واقعیت‌های اجرایی می‌کند و آنها را نسبت به پیگیری مطلق هدف‌های مصوب و دارای انضباط برنامه‌های توسعه ممتاز می‌سازد.

در گذشته اخیر ایران، تعارض‌ها یا ناسازگاری سیاست‌های بودجه‌ای با هدفگذاری مصوب برنامه‌های میان‌مدت، به‌رغم پیش‌بینی‌های به عمل آمده برنامه‌ریزان در اغلب موارد به تغییر هدف‌ها و صورت‌بندی‌های برنامه‌های توسعه منجر شده است.

بودجه، مهمترین سند سیاستگذاری سالیانه دولت‌ها و چه‌بسا سیاستی‌ترین آنها نیز هست که دارای ابعاد وسیع اقتصادی، اجتماعی و حقوقی است. در واقع، تحولات حاصل در نقش و مأموریت‌های دولت در اداره امور جامعه، بودجه را از یک سند پیش‌بینی دخل و خرج یا معاملات مملکت برای یک‌سال مالی به ابزار سیاستگذاری با کارکردهای زیر تبدیل کرده است:

- بودجه به‌عنوان ابزار تحلیل روابط قوای حاکمیت سیاسی،
- بودجه به‌عنوان تدبیری برای شناسایی و حل‌وفصل مسائل اقتصادی و اجتماعی،
- بودجه به‌عنوان سنجه توانایی‌های مدیریت بخش عمومی در تجهیز و تخصیص منابع برای اجرای مأموریت‌های دولت و تعهدات مربوط،
- بودجه به‌عنوان ابزار پاسخگویی به نیازهای اطلاعاتی قانونگذار در محدوده سازمان مدیریتی دولت،
- بودجه به‌عنوان ابزار توزیع درآمدها، اداره امور مربوط به بیمه‌های اجتماعی، سیاست‌های حمایتی و تأمین حداقل نیازهای گروه‌های محروم و همچنین عرضه خدمات اجتماعی به‌منظور پیشگیری، بازپروری و

حفاظت از قشرهای آسیب‌پذیر یا ناتوان،

- بودجه به‌عنوان ابزار پاسخگویی به خواسته‌های محلی، منطقه‌ای یا الزام‌های ناشی از تعهدات بین‌المللی و نیروهای فراملی در روابط قوای حاکمیت سیاسی، به‌طور کلی، تصمیم‌گیری راجع به هزینه‌ها و پاسخگویی به حقوق و انتظارات جامعه از مهمترین کارکردهای نظام اطلاعاتی بودجه‌ای است.

بودجه‌ریزی، فرآیند انتخاب از میان گزینه‌های ممکن سیاستی است که در چارچوب مبانی نظری و اصول فنی مشخصی صورت می‌گیرد. این فرآیند انتخاب، متضمن موارد زیر است:

- شناسایی، تعیین اولویت‌ها و پیشنهاد راهبردهای بودجه‌ای در محدوده منابع قابل دسترسی (که برعهده دولت است).

- بازنگری، تحلیل و انتخاب نهایی راهبردهای بودجه‌ای (که در انحصار پارلمان قرار دارد).

- اجرای تصمیمات بودجه‌ای یا انتخاب‌های نهایی (که در صلاحیت و مسئولیت دولت است).

- ارزیابی نتایج اجرایی بودجه در ابعاد مالی و عملیاتی و ارزیابی اثربخشی آنها (که برعهده پارلمان بوده و همان حقوق نظارتی آن است).

بنا به تعریف ماده (۱) قانون محاسبات عمومی، بودجه کل کشور برنامه مالی یک‌ساله دولت است که درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار را پیش‌بینی می‌کند و هزینه‌های انجام عملیاتی را که منجر به تحقق سیاست‌ها و هدف‌های قانونی می‌شود، برآورد می‌کند. این تعریف، بودجه کل کشور را شامل بودجه عمومی دولت، بودجه شرکت‌ها و بانک‌های دولتی و بودجه سایر مؤسسه‌های مربوط می‌شناسد، اما ارتباط عملیات اجرایی دولت را با سیاست‌ها و هدف‌های قانونی در حوزه عمل هر یک از این بودجه‌های سه‌گانه به‌طور مشخص و مستقیم معلوم نمی‌دارد، بلکه موضوع را بر پذیرش پیشاپیش این مفهوم استوار می‌داند که کارکردها و عملیات اجرایی هر یک از این سه قسمت، خود به خود همان تعقیب سیاست‌ها و هدف‌های قانونی است. در این مفهوم، دوام تشکیلاتی دولت و عملکرد جاری آن به‌منزله انجام عملیاتی است که منجر به تحقق سیاست‌ها و هدف‌های قانونی می‌شود و از این‌رو، اختصاص و واگذاری اعتبار به دستگاه‌های اجرایی به معنای اطمینان از انجام فعالیت‌هایی است که هدف‌های قانونی را تأمین می‌کند بدون آنکه همزمان، معیار یا قیمت تمام‌شده‌ای برای ارزیابی و سنجش امور اجرایی تعیین شده باشد. علاوه بر این، در تعریف قانون محاسبات عمومی آثار بودجه‌ای ساختار حاکمیت سیاسی، حدود مأموریت‌ها و قلمرو اجرایی دولت و ماهیت منابع موجود مورد نظر نیست و بودجه‌ریزی به عملیات لازم برای تنظیم و تصویب سندی تحت اصول و شیوه‌های مرسوم اداری محدود شده است.

درواقع، جریان بودجه‌ریزی متضمن حرکتی فراتر از گردآوری اطلاعات و اعتبارات مربوط به عملیات دولت در سندی مصوب است و فرآیند بررسی و تحلیل کارکردهای مدیریت بخش عمومی، گزینش منابع و انجام هزینه‌ها را نیز در خود دارد.

فرازی از بیانات مقام معظم رهبری در خصوص بودجه‌ریزی و جایگاه بخش کشاورزی در آن

نکته دوم در مورد اقتصاد مقاومتی این است که همه برنامه‌های اقتصادی دولت بایستی در این مجموعه اقتصاد مقاومتی و در این سیاست‌ها بگنجد؛ حتی برنامه ششم و برنامه و بودجه‌های سالیانه، همه باید براساس این اقتصاد مقاومتی شکل بگیرد؛ یعنی هیچ کدام از اینها در هیچ بخشی، غیرمنطبق با این سیاست‌ها نباشد؛ نه اینکه فقط مخالفت نداشته باشد، بلکه کاملاً منطبق با این سیاست‌ها باشد. بخش کشاورزی هم مهم است. منتها آن چیزی که ما توقع داریم، این است که در تولید محصولات حیاتی باید خودکفایی به وجود بیاید؛ یعنی خودکفایی را به حرف و گپ این و آن نگاه نکنید که آقا گندم، بیرون ارزان تر است، و مانند اینها. ما باید به خودکفایی برسیم؛ در مواد حیاتی باید به خودکفایی برسیم. از مهندسان کشاورزی بایستی استفاده کنیم. رفته بودیم یکی از استان‌ها آنجا دوستان ما که می‌رفتند بررسی می‌کردند، اطلاع دادند به ما که کشاورزی‌های مناطق گوناگون آن استان رونق خیلی خوبی دارد؛ [وقتی] پرسیدند، معلوم شد که جوان‌های مهندسان کشاورزی را اینها به کار گرفته‌اند و آن استان خوشبختانه زیاد هم داشت. رفته‌اند آنجا و به اینها کمک کرده‌اند، حرف اینها را گوش کرده‌اند؛ این کمک می‌کند به این [کار]. این یک برنامه‌ریزی می‌خواهد؛ خیلی کار سختی هم نیست؛ یک فراخوان می‌خواهد، یک شناسایی می‌خواهد، یک برنامه‌ریزی می‌خواهد، یک تقسیم‌بندی می‌خواهد و این کارها را می‌توانید انجام بدهید که از اینها استفاده بشود...

وضعیت اعتبارات لایحه بودجه سال ۱۳۹۵

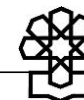
جدول ۱. مقایسه اعتبار لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ با مصوبه سال ۱۳۹۴ (میلیون ریال)

شرح	قانون بودجه ۱۳۹۴	لایحه بودجه ۱۳۹۵	درصد رشد
هزینه‌ها	۱,۷۴۷,۲۲۸,۷۷۵	۱,۹۷۱,۸۶۳,۸۸۹	۱۲/۹
تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	۵۰۸,۸۵۴,۳۹۶	۵۹۶,۹۸۴,۱۱۲	۱۷/۳
تملك دارایی‌های مالی	۱۰۶,۷۳۴,۰۰۰	۱۰۵,۰۰۰,۰۰۰	-۱/۶
جمع مصارف عمومی	۲,۳۶۲,۱۱۷,۱۷۱	۲,۶۷۳,۸۴۸,۰۰۱	۱۳/۲
از محل درآمد اختصاصی دولت	۳۸۱,۲۸۴,۴۳۸	۳۹۹,۹۵۷,۹۴۶	۴/۹
مصارف بودجه عمومی دولت	۲,۷۴۴,۱۰۱,۶۰۹	۳,۰۷۳,۸۰۵,۹۴۷	۱۲
مصارف شرکت‌های دولتی، مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت و بانک‌ها	۶,۰۱۹,۳۷۷,۰۰۶	۶,۸۱۶,۹۴۵,۸۶۴	۱۳/۳
جمع	۸,۷۶۳,۴۷۸,۶۱۵	۹,۸۹۰,۷۵۱,۸۱۱	۱۲/۹
کسر ارقام مشترک	۲۹۶,۰۶۷,۱۲۸	۳۶۴,۳۷۵,۳۳۵	۲۳/۱
مصارف بودجه کل کشور	۸,۴۶۷,۴۱۱,۴۸۷	۹,۵۲۶,۳۷۶,۴۷۶	۱۲/۵

مأخذ: لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ و قانون بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور.

جدول طراحی شده درخصوص مقایسه اعتبارات لایحه بودجه ۱۳۹۵ و قانون بودجه ۱۳۹۴ کل کشور، نشان‌دهنده میزان افزایش اعتبارات به ترتیب؛ در مورد هزینه‌ها ۱۲/۹ درصد، تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ۱۷/۳ درصد، از محل درآمد اختصاصی دولت ۴/۹ درصد، مصارف شرکت‌های دولتی، مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت به میزان ۱۳/۳ درصد و در مقابل، درخصوص اعتبارات تملک دارایی‌های مالی، ۱/۶ درصد کاهش در اعتبارات است.

مقایسه تبصره‌های مرتبط با بخش کشاورزی در ماده واحده لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ با قانون بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور

جدول ۲. مقایسه ماده واحده و تبصره‌های لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ با لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور^۱

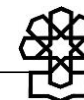
قانون بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور	لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ کل کشور
تبصره «۴»	تبصره «۳»
<p>در سال ۱۳۹۴ سقف تسهیلات تأمین مالی خارجی (فاینانس) علاوه بر باقی‌مانده سهمیه سال‌های قبل، معادل ریالی سی و پنج میلیارد (۳۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) دلار تعیین می‌شود. دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و بخش‌های خصوصی و تعاونی و نهادهای عمومی غیردولتی با سپردن تضمین‌های لازم به بانک‌های عامل می‌توانند از تسهیلات مذکور استفاده نمایند. شورای اقتصاد براساس مفاد ماده (۸۲) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران این تسهیلات را به طرح‌های دارای توجیه فنی، اقتصادی، مالی و زیست‌محیطی اختصاص می‌دهد. کلیه طرح‌های مصوب که منابع آنها از محل تسهیلات تأمین مالی خارجی (فاینانس) تأمین می‌شود باید با تأیید دستگاه اجرایی ذیربط، وزارت امور اقتصادی و دارایی، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور دارای توجیه فنی، اقتصادی، مالی و زیست‌محیطی باشد و بازپرداخت اصل و سود منابع طرح صرفاً از محل عایدات طرح در دوران بهره‌برداری و یا منابع پیش‌بینی شده طرح در قانون بودجه زمان تصویب طرح قابل پرداخت می‌باشد.</p>	<p>در سال ۱۳۹۵ سقف تسهیلات تأمین مالی خارجی (فاینانس) علاوه بر باقی‌مانده سهمیه سال‌های قبل، معادل ریالی پنجاه میلیارد (۵۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) دلار تعیین می‌شود. شورای اقتصاد براساس قانون مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام این تسهیلات را به طرح‌های دارای توجیه فنی، اقتصادی، مالی و زیست‌محیطی اختصاص می‌دهد. بازپرداخت اصل و سود منابع طرح صرفاً از محل عایدات طرح در دوران بهره‌برداری و یا منابع پیش‌بینی شده طرح در قانون بودجه زمان تصویب طرح قابل پرداخت می‌باشد.</p>

۱. عبارت‌ها، اعداد، سال‌ها، برنامه‌ها و ردیف‌هایی که در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۴ تغییر یافته است به صورت طوسی رنگ [ ] در هر دو سال مشخص شده است.

۲. تبصره‌هایی که در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ جدید هستند نیز به صورت طوسی رنگ [ ] متمایز شده‌اند و علاوه بر آن در ستون قانون بودجه ۱۳۹۴ عبارتی درج نشده است.

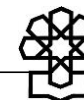
۳. برخی عبارات و جملاتی که در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ بوده‌اند، ولی در قانون بودجه سال ۱۳۹۴ وجود ندارند با خطوط مشکی زیر آنها (—) متمایز شده‌اند.

قانون بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور	لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ کل کشور
تبصره «۶»	تبصره «۵»
<p>الف) به شرکت‌های وابسته و تابعه وزارتخانه‌های نیرو، نفت، راه و شهرسازی، ورزش و جوانان، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، ارتباطات و فناوری اطلاعات، صنعت، معدن و تجارت و جهاد کشاورزی و سازمان انرژی اتمی ایران اجازه داده می‌شود با رعایت قانون نحوه انتشار اوراق مشارکت مصوب ۱۳۷۶/۶/۳۰ تا سقف یکصد هزار میلیارد (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال برای اجرای طرح‌های انتفاعی دارای توجیه فنی، اقتصادی و مالی خود با اولویت اجرای پروژه‌ها و طرح‌های میدین نفت و گاز مشترک با همسایگان و مهار آب‌های مرزی، طرح‌های حمل‌ونقل به‌ویژه وسایط نقلیه برقی، طرح‌های آبرسانی و تأمین آب، احداث و تکمیل طرح‌های آب شیرین‌کن، تکمیل شبکه جمع‌آوری و انتقال فاضلاب، تصفیه‌خانه‌های آب و فاضلاب، نیروگاه‌های برق، تبدیل گاز به نیمه‌تمام ورزشی، تبدیل گاز به فرآورده‌های شیمیایی و همچنین مناطق محروم و کمتر توسعه‌یافته، اوراق مشارکت ریالی و یا صکوک اسلامی و با رعایت ماده (۸۸) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و برای طرح‌هایی که به تصویب شورای اقتصاد می‌رسد، با تضمین خود درخصوص اصل و سود، منتشر نمایند.</p>	<p>الف) به شرکت‌های وابسته و تابعه وزارتخانه‌های نیرو، نفت، راه و شهرسازی، ورزش و جوانان، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، ارتباطات و فناوری اطلاعات، صنعت، معدن و تجارت و جهاد کشاورزی و سازمان انرژی اتمی ایران اجازه داده می‌شود با رعایت قانون نحوه انتشار اوراق مشارکت مصوب ۱۳۷۶/۶/۳۰ تا سقف یکصد هزار میلیارد (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال برای اجرای طرح‌های انتفاعی دارای توجیه فنی، اقتصادی و مالی خود با اولویت اجرای پروژه‌ها و طرح‌های میدین نفت و گاز مشترک با همسایگان و مهار آب‌های مرزی، طرح‌های حمل‌ونقل به‌ویژه وسایط نقلیه برقی، طرح‌های آبرسانی و تأمین آب، احداث و تکمیل طرح‌های آب شیرین‌کن، تکمیل شبکه جمع‌آوری و انتقال فاضلاب، تصفیه‌خانه‌های آب و فاضلاب، نیروگاه‌های برق، شبکه‌های انتقال و توزیع برق، احداث و تکمیل طرح‌های نیمه‌تمام ورزشی، تبدیل گاز به فرآورده‌های شیمیایی و همچنین مناطق محروم و کمتر توسعه‌یافته، اوراق مشارکت ریالی و یا صکوک اسلامی و با رعایت ماده (۸۸) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و برای طرح‌هایی که به تصویب شورای اقتصاد می‌رسد، با تضمین خود درخصوص اصل و سود، منتشر نمایند.</p>
تبصره «۹»	تبصره «۶»
<p>ه) وزارت نیرو از طریق شرکت‌های آبفای شهری سراسر کشور مکلف است علاوه بر دریافت نرخ آب‌بهای شهری، به‌ازای هر مترمکعب فروش آب شرب مبلغ یکصدوپنجاه (۱۵۰) ریال از مشترکان آب دریافت و به خزانه‌داری کل کشور واریز نماید. صد درصد (۱۰۰٪) وجوه دریافتی تا سقف سیصدونود میلیارد (۳۹۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از محل حساب مذکور صرفاً جهت آبرسانی شرب روستایی اختصاص می‌یابد. اعتبار مذکور براساس شاخص کمبود آب شرب سالم بین استان‌های کشور در مقاطع سه‌ماهه از طریق شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور توزیع می‌شود تا پس از مبادله موافقتنامه بین سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان‌ها و شرکت‌های آب و فاضلاب روستایی استان‌ها هزینه شود. وجوه فوق به‌عنوان درآمد شرکت ذیربط محسوب نمی‌گردد و مشمول مالیات نمی‌شود.</p>	<p>ج) وزارت نیرو از طریق شرکت‌های آبفای شهری سراسر کشور مکلف است علاوه بر دریافت نرخ آب‌بهای شهری، به‌ازای هر مترمکعب فروش آب شرب مبلغ یکصدوپنجاه (۱۵۰) ریال از مشترکان آب دریافت و به خزانه‌داری کل کشور واریز نماید. صد درصد (۱۰۰٪) وجوه دریافتی تا سقف هفتصد میلیارد (۷۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از محل حساب مذکور صرفاً جهت آبرسانی شرب روستایی اختصاص می‌یابد. اعتبار مذکور براساس شاخص کمبود آب شرب سالم بین استان‌های کشور در مقاطع سه‌ماهه از طریق شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور توزیع می‌شود تا پس از مبادله موافقتنامه بین سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان‌ها و شرکت‌های آب و فاضلاب روستایی استان‌ها هزینه شود. وجوه فوق مشمول مالیات نمی‌شود.</p>

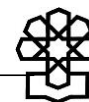
قانون بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور	لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ کل کشور
<p>ز) وزارت نیرو موظف است، علاوه بر دریافت بهای برق به ازای هر کیلو وات ساعت برق فروخته شده، مبلغ سی (۳۰) ریال به عنوان عوارض برق در قبوض مربوطه درج و از مشترکان برق از جمله باغ‌شهرها و خانه‌باغ‌های اطراف روستاها و شهرها به‌استثنای مشترکان خانگی روستایی و چاه‌های کشاورزی دریافت نماید. وجوه حاصله به حساب خاصی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز می‌شود و حداکثر تا سقف چهار هزار میلیارد (۴,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال صرفاً بابت حمایت از توسعه و نگهداری شبکه‌های برق روستایی و تولید برق تجدیدپذیر و پاک، توسط شرکت توانیر هزینه می‌شود.</p>	<p>ه) وزارت نیرو موظف است، علاوه بر دریافت بهای برق به ازای هر کیلو وات ساعت برق فروخته شده، مبلغ سی (۳۰) ریال به عنوان عوارض برق در قبوض مربوطه درج و از مشترکان برق از جمله باغ‌شهرها و خانه‌باغ‌های اطراف روستاها و شهرها به‌استثنای مشترکان خانگی روستایی و چاه‌های کشاورزی دریافت نماید. وجوه حاصله به حساب خاصی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز می‌شود و حداکثر تا سقف هفت هزار میلیارد (۷,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال صرفاً بابت حمایت از توسعه و نگهداری شبکه‌های برق روستایی و تولید برق تجدیدپذیر و پاک، توسط شرکت توانیر هزینه می‌شود.</p>
تبصره «۱۰»	تبصره «۷»
<p>۲. کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی استخراج‌کننده سنگ آهن که پروانه بهره‌برداری آنها به نام سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو) و شرکت‌های تابعه است، ولی فاقد قرارداد با سازمان مذکور و شرکت‌های تابعه می‌باشند موظفند بابت حق انتفاع پروانه بهره‌برداری از معادن فوق در سال ۱۳۹۴ بیست و پنج درصد (۲۵٪) مبلغ فروش محصولات خود را به حساب درآمد عمومی ردیف ۱۳۰۴۱۹ جدول ۵ این قانون نزد خزانه‌داری کل کشور پرداخت کنند.</p> <p>در صورت سرمایه‌گذاری برای تکمیل زنجیره تولید، حق انتفاع به صورت پلکانی و به شرح زیر پرداخت می‌شود:</p>	<p>الف) کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی استخراج‌کننده سنگ آهن که پروانه بهره‌برداری آنها به نام سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو) و شرکت‌های تابعه است، ولی فاقد قرارداد با سازمان مذکور و شرکت‌های تابعه می‌باشند موظفند بابت حق انتفاع پروانه بهره‌برداری از معادن فوق در سال ۱۳۹۵ بیست درصد (۲۰٪) مبلغ فروش محصولات خود را به حساب درآمد عمومی ردیف ۱۳۰۴۱۹ جدول ۵ این قانون نزد خزانه‌داری کل کشور پرداخت کنند.</p> <p>در صورت سرمایه‌گذاری برای تکمیل زنجیره تولید، حق انتفاع به صورت پلکانی و به شرح زیر پرداخت می‌شود:</p>
<p>۱- ۲. فروش محصول به صورت سنگ آهن خام و دانه‌بندی شده معادل بیست و پنج درصد (۲۵٪) مبلغ فروش.</p> <p>۲- ۲. فروش محصول به صورت افشرده (کنسانتره) شامل افشرده‌های تحویلی برای گندله‌سازی‌های درون شرکت و افشرده‌فروشی به خارج از شرکت معادل بیست و یک و نیم درصد (۲۱/۵٪) مبلغ فروش.</p> <p>۳- ۲. فروش محصول به صورت گندله معادل هجده درصد (۱۸٪) مبلغ فروش افشرده.</p> <p>۴- ۲. فروش محصول به صورت آهن اسفنجی معادل پانزده درصد (۱۵٪) مبلغ فروش افشرده.</p> <p>موارد (۲-۲)، (۲-۳) و (۲-۴) صرفاً به شرکت‌هایی تعلق می‌گیرد که زنجیره ارزش (فرآوری) را در داخل مجموعه همان شرکت انجام دهند.</p>	<p>- فروش محصول به صورت سنگ آهن خام و دانه‌بندی شده معادل بیست درصد (۲۰٪) مبلغ فروش،</p> <p>- فروش محصول به صورت افشرده (کنسانتره) شامل افشرده‌های تحویلی برای گندله‌سازی‌های درون شرکت و افشرده‌فروشی به خارج از شرکت معادل شانزده و نیم درصد (۱۶/۵٪) مبلغ فروش،</p> <p>- فروش محصول به صورت گندله معادل سیزده درصد (۱۳٪) مبلغ فروش افشرده،</p> <p>- فروش محصول به صورت آهن اسفنجی معادل ده درصد (۱۰٪) مبلغ فروش افشرده،</p> <p>موارد فوق صرفاً به شرکت‌هایی تعلق می‌گیرد که زنجیره ارزش (فرآوری) را در داخل مجموعه همان شرکت انجام دهند.</p> <p>در صورتی که شرکت‌های موضوع این جزء با رعایت قانون تجارت از محل سود خود اقدام به</p>

قانون بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور	لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ کل کشور
<p>در صورتی که شرکت‌های موضوع این جز با رعایت قانون تجارت از محل سود خود اقدام به سرمایه‌گذاری در معادن و صنایع معدنی پایین‌دستی کنند به میزان ده درصد (۱۰٪) سرمایه‌گذاری صورت گرفته از محل سود، به‌عنوان حق انتفاع بهره‌برداری محاسبه می‌شود.</p>	<p>سرمایه‌گذاری در معادن و صنایع معدنی پایین‌دستی کنند به میزان ده درصد (۱۰٪) سرمایه‌گذاری صورت گرفته از محل سود، به‌عنوان حق انتفاع بهره‌برداری محاسبه می‌شود.</p>
<p>۳. پنجاه درصد (۵۰٪) درآمد موضوع جزء «۱» و مبلغ پنج هزار و چهارصد میلیارد (۵,۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از مبالغ واریزی موضوع جزء «۲» متناسب با میزان دریافتی به‌صورت تخصیص یافته توسط خزانه‌داری کل کشور از طریق ردیف‌های ۸۳-۵۳۰۰۰۰ و ۱۲۳-۵۳۰۰۰۰ (هشتاد درصد (۸۰٪) سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران و بیست درصد (۲۰٪) سازمان زمین‌شناسی و اکتشاف معدنی کشور) در اختیار وزارت صنعت، معدن و تجارت قرار می‌گیرد تا جهت طرح‌های اکتشافی، طرح‌های پژوهشی کاربردی، زیست‌محیطی و ایجاد زیرساخت‌های معدنی هزینه شود. مبلغ پانصد میلیارد (۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از درآمد این جزء از طریق ردیف ۴۰۳۰۱۰۰۱ صرف زیرساخت‌های معدنی می‌شود.</p>	<p>پنجاه درصد (۵۰٪) درآمد موضوع ردیف ۱۳۰۴۲۳ و مبلغ چهار هزار و سیصد میلیارد (۴,۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از مبالغ واریزی موضوع ردیف ۱۳۰۴۱۹ این تبصره متناسب با میزان دریافتی به‌صورت تخصیص یافته توسط خزانه‌داری کل کشور از طریق ردیف‌های ۸۲-۵۳۰۰۰۰ و ۱۲۰-۵۳۰۰۰۰ (هشتاد درصد (۸۰٪) سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران و بیست درصد (۲۰٪) سازمان زمین‌شناسی و اکتشاف معدنی کشور) در اختیار وزارت صنعت، معدن و تجارت قرار می‌گیرد تا جهت طرح‌های اکتشافی، طرح‌های پژوهشی کاربردی، زیست‌محیطی و ایجاد زیرساخت‌های معدنی و ایمنی معدنی هزینه شود. مبلغ سیصد میلیارد (۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از درآمد این جزء از طریق طرح ۱۳۰۴۰۱۱۰۰۶ صرف زیرساخت‌های معدنی می‌شود.</p>
<p>۴. مالیات بر درآمد سال ۱۳۹۴ هر یک از معادن موضوع این جزء به حساب خزانه معین استان محل استقرار معدن واریز می‌شود.</p>	<p>- مالیات بر درآمد سال ۱۳۹۵ هر یک از معادن موضوع این جزء به حساب خزانه معین استان محل استقرار معدن واریز می‌شود.</p>
	تبصره «۸»
	<p>به وزارت نیرو اجازه داده می‌شود کل هزینه‌های مربوط به تهیه و نصب کنترلر حجمی یا هوشمند چاه‌های کشاورزی را از محل اعتبارات طرح‌های (تعادل‌بخشی، تغذیه مصنوعی و کنترل سیل پیوست شماره (۱) این قانون) پرداخت و طی سی‌وشش ماه (۳۶ ماه) و بدون سود از صاحبان چاه‌ها دریافت و به حساب خزانه‌داری کل کشور واریز کند. صد درصد (۱۰۰٪) وجوه واریزی صرفاً برای اجرای طرح‌های تعادل‌بخشی منابع آب زیرزمینی در اختیار وزارت نیرو قرار می‌گیرد.</p>

قانون بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور	لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ کل کشور
تبصره «۱۸»	تبصره «۱۲»
الف) افزایش حقوق گروه‌های مختلف حقوق‌بگیر از قبیل هیئت علمی، کارکنان کشوری و لشگری و قضات به‌طور جداگانه توسط دولت به نحوی که تفاوت تطبیق موضوع مواد (۷۱) و (۷۸) قانون مدیریت خدمات کشوری در حکم حقوق، ثابت باقی بماند، انجام می‌پذیرد.	افزایش حقوق گروه‌های مختلف حقوق‌بگیر از قبیل هیئت علمی، کارکنان کشوری و لشگری و قضات به‌طور جداگانه توسط دولت به نحوی که تفاوت تطبیق موضوع مواد (۷۱) و (۷۸) قانون مدیریت خدمات کشوری در حکم حقوق، ثابت باقی بماند، انجام می‌پذیرد.
تبصره «۱۹»	تبصره «۱۳»
ج) در اجرای بند «ش» ماده (۲۲۴) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران، مبالغ زیر اختصاص می‌یابد:	الف) در اجرای بند «م» ماده (۲۸) قانون الحاق تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)، مبالغ زیر اختصاص می‌یابد:
۱. معادل سه هزار و پانصد میلیارد (۳,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از محل منابع ماده (۱۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و سه هزار و پانصد میلیارد (۳,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از محل منابع ماده (۱۲) قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور به جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران.	معادل پنج هزار میلیارد (۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از محل منابع ماده (۱۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و از محل منابع ماده (۱۲) قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور به جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران
چهل درصد (۴۰٪) از اعتبارات مذکور برای خرید و تأمین بالگرد و تجهیزات امداد هوایی و باقی‌مانده به نسبت چهل درصد (۴۰٪) هزینه‌ای و شصت درصد (۶۰٪) تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برای نوسازی، بازسازی، خرید و احداث پایگاه‌های امداد و نجات و انبارهای اضطراری، ساختمان‌های ستادی و اجرایی، خودروهای امداد و نجات و سایر مأموریت‌ها و تکالیف مندرج در قانون اساسنامه جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران، مصوب ۱۳۶۷/۲/۸ و اصلاحات بعدی آن به‌منظور پیشگیری و آمادگی و مقابله با حوادث، سوانح و بحران‌ها در اختیار جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران قرار می‌گیرد تا مطابق اساسنامه خود به مصرف برساند.	چهل درصد (۴۰٪) از اعتبارات مذکور برای خرید و تأمین بالگرد و تجهیزات امداد هوایی و باقی‌مانده به نسبت چهل درصد (۴۰٪) هزینه‌ای و شصت درصد (۶۰٪) تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برای نوسازی، بازسازی، خرید و احداث پایگاه‌های امداد و نجات و انبارهای اضطراری، ساختمان‌های ستادی و اجرایی، خودروهای امداد و نجات و سایر مأموریت‌ها و تکالیف مندرج در قانون اساسنامه جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران، مصوب ۱۳۶۷/۲/۸ و اصلاحات بعدی آن به‌منظور پیشگیری و آمادگی و مقابله با حوادث، سوانح و بحران‌ها در اختیار جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران قرار می‌گیرد تا مطابق اساسنامه خود به مصرف برساند.
	ب) معادل دو هزار و پانصد میلیارد (۲,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از محل منابع ماده (۱۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و منابع ماده (۱۲) قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی برای هزینه‌کرد الزامات مندرج در قانون الحاق تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)

قانون بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور	لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ کل کشور
	<p>د) به دولت اجازه داده می‌شود تا اعتبارات مورد نیاز اجرای بند «۸-۲» سیاست‌های کلی علم و فناوری بلاغی مقام معظم رهبری و توسعه اقتصاد دانش‌بنیان منطبق بر سیاست‌های اقتصاد مقاومتی را از محل جابجایی اعتبارات مصوب ردیف‌های مندرج در قانون بودجه سال ۱۳۹۵ هر دستگاه تأمین و به شرح مندرج در جدول ۱۴ این قانون به دستگاه اجرایی ذیربط اختصاص دهد و پس از مبادله موافقتنامه با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی هزینه شود.</p>
تبصره «۲۰»	تبصره «۱۴»
<p>در اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها مصوب ۱۳۸۸/۱۰/۱۵ به دولت اجازه داده می‌شود در سال ۱۳۹۴ منابع مالی حاصل از اصلاح قیمت کالاها و خدمات موضوع قانون مذکور و ردیف‌های یارانه‌ای این قانون را با استفاده از انواع روش‌های پرداخت نقدی و غیرنقدی به خانوارهای هدف و نیازمند، توزیع و همچنین برای ارائه خدمات حمایتی و کمک به بخش تولید به شرح زیر اقدام نماید:</p> <p>الف) درآمد حاصل از اجرای مفاد مواد (۱) و (۳) قانون مذکور در سال ۱۳۹۴ تا مبلغ چهارصد و هشتاد هزار میلیارد (۴۸۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال تعیین می‌شود.</p>	<p>در اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها مصوب ۱۳۸۸/۱۰/۱۵ به دولت اجازه داده می‌شود در سال ۱۳۹۵ منابع مالی حاصل از اصلاح قیمت کالاها و خدمات موضوع قانون مذکور تا مبلغ چهارصد و هشتاد هزار میلیارد (۴۸۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) و ردیف‌های یارانه‌ای این قانون را با استفاده از انواع روش‌های پرداخت نقدی و غیرنقدی به خانوارهای هدف و نیازمند، توزیع و همچنین برای ارائه خدمات حمایتی و کمک به بخش تولید اقدام نماید.</p>

فصل کشاورزی و منابع طبیعی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵

الف) وضعیت اعتبارات لایحه بودجه سال ۱۳۹۵

اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای کل کشور در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ برابر ۵۹۶,۹۸۴ میلیارد ریال است که نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۴ معادل ۵۰۸,۸۵۴ میلیارد ریال برابر با ۱۷/۳ درصد رشد را نشان می‌دهد.

جدول ۳. مقایسه اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای قانون سال ۱۳۹۴ و لایحه سال ۱۳۹۵

(میلیون ریال)

عنوان	قانون سال ۱۳۹۴	لایحه سال ۱۳۹۵	رشد لایحه ۱۳۹۵ به قانون ۱۳۹۴
جمع دستگاه‌های ملی	۲۵۹,۲۴۵,۹۷۹	۲۷۲,۴۳۰,۰۰۰	۵/۰۹
اعتبارات ردیف متفرقه	۱۹۵,۱۵۸,۸۱۷	۲۵۴,۵۵۴,۱۱۲	۳۰/۴۳
جمع دستگاه‌های اجرایی محلی در استان‌ها	۵۴,۴۴۹,۶۰۰	۷۰,۰۰۰,۰۰۰	۲۸/۵۶
جمع کل	۵۰۸,۸۵۴,۳۹۶	۵۹۶,۹۸۴,۱۱۲	۱۷/۳۲

مأخذ: همان.

اعتبار تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ برابر ۲۷۲,۴۳۰ میلیارد ریال است که به نسبت رقم مشابه در قانون بودجه سال ۱۳۹۴ برابر ۲۵۹,۲۴۶ میلیارد ریال معادل ۵/۱ درصد رشد و اعتبار تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ برابر ۷۰,۰۰۰ میلیارد ریال است که به نسبت رقم مشابه در قانون بودجه سال ۱۳۹۴ معادل ۵۴,۴۴۷ میلیارد ریال معادل ۲۸/۶ درصد افزایش را نشان می‌دهد.

ب) مقایسه فصل کشاورزی و منابع طبیعی با سایر فصول امور اقتصادی

جداول ذیل سهم فصل کشاورزی و منابع طبیعی را در مقایسه با سایر فصول از کل اعتبارات (هزینه‌ای، تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و جمع) نشان می‌دهد.

جدول ۴. میزان سهم‌بری اعتبارات هزینه‌ای فصول امور اقتصادی از کل

و درصد رشد آن در لایحه ۱۳۹۵ (میلیون ریال)

عنوان	اعتبار قانون سال ۱۳۹۴	اعتبار لایحه سال ۱۳۹۵	درصد رشد
کشاورزی و منابع طبیعی	۲۵,۸۹۸,۲۶۶	۲۵,۲۲۰,۹۵۱	-۲/۶
منابع آب	۱,۲۱۱,۲۸۰	۲,۰۵۶,۳۷۹	۶۹/۸
صنعت و معدن	۲,۶۹۷,۳۲۹	۳,۱۳۳,۴۸۸	۱۶/۲
بازرگانی و تعاون ^(۱)	۹,۱۵۵,۷۲۶	بازرگانی ۹,۴۹۶,۵۷۳	-
		تعاون ۸۷۶,۲۱۳	-
انرژی	۱,۸۷۴,۶۸۰	۱,۳۸۱,۲۶۰	-۲۶/۳
حمل و نقل	۳,۴۶۳,۱۴۲	۵,۴۸۵,۳۲۵	۵۸/۴
ارتباطات و فناوری اطلاعات	۲,۳۶۹,۷۲۵	۱,۴۱۹,۵۵۱	-۴۰/۱
فصل روابط کار ^(۲)	-	۲,۳۰۲,۹۴۶	-
فصل تحقیق و توسعه در امور اقتصادی ^(۳)	-	۹,۷۱۰,۵۱۹	-

مأخذ: همان.

(۱) فصل مذکور در لایحه فعلی به دو فصل بازرگانی و فصل تعاون تقسیم شده است.

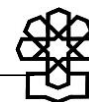
(۲) فصل مذکور به عنوان فصلی جدید در قسمت امور اقتصادی لایحه فعلی لحاظ شده است.

(۳) فصل مذکور به عنوان فصلی جدید در قسمت امور اقتصادی لایحه فعلی لحاظ شده است.

اعتبارات هزینه‌ای فصل کشاورزی و منابع طبیعی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ به میزان ۲۵,۲۲۱ میلیارد ریال است که در مقایسه با سال گذشته (۲۵,۸۹۸ میلیارد ریال) کاهش ۲/۶ درصدی مشاهده می‌شود.

ج) بررسی اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بر حسب فصل در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای فصل کشاورزی و منابع طبیعی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ به میزان ۱۹,۰۶۴ میلیارد ریال است که در مقایسه با سال گذشته (۱۵,۶۷۵ میلیارد ریال) رشد ۲۱/۶ درصدی مشاهده می‌شود.

جدول ۵. میزان سهم‌بری اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای فصول امور اقتصادی

از کل و درصد رشد آن در لایحه ۱۳۹۵ (میلیون ریال)

عنوان	اعتبار لایحه سال ۱۳۹۴	اعتبار لایحه سال ۱۳۹۵	درصد رشد
کشاورزی و منابع طبیعی	۱۵,۶۷۴,۸۰۱	۱۹,۰۶۴,۳۷۱	۲۱/۶
منابع آب	۴۹,۷۹۱,۵۴۰	۴۶,۸۱۷,۳۲۷	-۶
صنعت و معدن	۷,۴۲۱,۹۸۶	۸,۰۶۷,۹۸۵	۸/۷
بازرگانی و تعاون ^(۱)	۱,۰۹۴,۷۷۳	بازرگانی ۹۸۷,۵۷۶	-
		تعاون ۰	-
انرژی	۱۹,۸۷۲,۴۴۷	۱۹,۶۲۰,۷۳۳	-۱/۳
حمل‌ونقل	۶۳,۳۷۶,۱۸۹	۷۶,۳۲۸,۹۵۸	۲۰/۴
ارتباطات و فناوری اطلاعات	۲,۷۷۵,۰۸۰	۲,۸۱۱,۶۸۱	۱/۳
فصل روابط کار ^(۲)	-	۰	-
فصل تحقیق و توسعه در امور اقتصادی ^(۳)	-	۱,۴۲۱,۶۷۲	-

مأخذ: همان.

- (۱) فصل مذکور در لایحه فعلی به دو فصل بازرگانی و فصل تعاون تقسیم شده است.
(۲) فصل مذکور به‌عنوان فصلی جدید در قسمت امور اقتصادی لایحه فعلی لحاظ شده است.
(۳) فصل مذکور به‌عنوان فصلی جدید در قسمت امور اقتصادی لایحه فعلی لحاظ شده است.

اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای فصل صنعت و معدن در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ معادل ۸,۰۶۸ میلیارد ریال است که نسبت به اعتبار مصوب سال ۱۳۹۴ که معادل ۷,۴۲۲ میلیارد ریال می‌باشد، افزایش ۸/۷ درصدی را نشان می‌دهد. اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای فصل حمل‌ونقل در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ معادل ۷۶,۳۲۹ میلیارد ریال است که نسبت به اعتبار مصوب سال گذشته که معادل ۶۳,۳۷۶ میلیارد ریال می‌باشد به میزان ۲۰/۴ درصد افزایش یافته است. اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای فصل ارتباطات و فناوری اطلاعات در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ نیز نسبت به اعتبار مصوب سال ۱۳۹۴ افزایش ۱/۳ درصدی را نشان می‌دهد.

جدول ۶. میزان سهم‌بری کل اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای
فصول امور اقتصادی از بودجه عمومی دولت و درصد رشد آن در لایحه ۱۳۹۵

(میلیون ریال)

عنوان	اعتبار لایحه سال ۱۳۹۴	اعتبار لایحه سال ۱۳۹۵	درصد رشد
کشاورزی و منابع طبیعی	۴۱,۵۷۳,۰۶۷	۴۴,۲۸۵,۳۲۲	۶/۵
منابع آب	۵۱,۰۰۲,۸۲۰	۴۸,۸۷۳,۷۰۶	-۴/۲
صنعت و معدن	۱۰,۱۱۹,۳۱۵	۱۱,۲۰۱,۴۷۳	۱۰/۷
بازرگانی و تعاون ^(۱)	۱۰,۲۵۰,۴۹۹	بازرگانی ۱۰,۴۸۴,۱۴۹	-
		تعاون ۸۷۶,۲۱۳	
انرژی	۲۱,۷۴۷,۱۲۷	۲۱,۰۰۱,۹۹۳	-۳/۴
حمل و نقل	۶۶,۸۳۹,۳۳۱	۸۱,۸۱۴,۲۸۳	۲۲/۴
ارتباطات و فناوری اطلاعات	۵,۱۴۴,۸۰۵	۴,۲۳۱,۲۳۲	-۱۷/۸
فصل روابط کار ^(۳)	-	۲,۳۰۲,۹۴۶	-
فصل تحقیق و توسعه در امور اقتصادی ^(۳)	-	۱۱,۱۳۲,۱۹۱	-

مأخذ: همان.

- (۱) فصل مذکور در لایحه فعلی به دو فصل بازرگانی و فصل تعاون تقسیم شده است.
(۲) فصل مذکور به عنوان فصلی جدید در قسمت امور اقتصادی لایحه فعلی لحاظ شده است.
(۳) فصل مذکور به عنوان فصلی جدید در قسمت امور اقتصادی لایحه فعلی لحاظ شده است.

جدول ۷. مقایسه اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برنامه‌های فصول مرتبط با بخش کشاورزی

(میلیون ریال)

در سال ۱۳۹۴ و لایحه سال ۱۳۹۵

ردیف	شماره طبقه‌بندی	عنوان برنامه	اعتبار مندرج در قانون بودجه سال ۱۳۹۴	اعتبار لایحه سال ۱۳۹۵ براساس آخرین ارقام سازمان مدیریت	درصد رشد اعتبار براساس نظر سازمان مدیریت به اعتبار قانون بودجه سال ۱۳۹۴
فصل حمل و نقل					
۱	۱۳۰۳۰۱۸۰۰۰	برنامه توسعه حمل و نقل دریایی	۳۴۵۰۰۰	۴۱۰۶۰۰	۱۹
فصل صنعت و معدن					
۲	۱۳۰۴۰۱۱۰۰۰	برنامه ایجاد و توسعه صنایع، معادن و زیرساخت‌های صنعتی و معدنی	۲۲۷۹۲۰	۲۲۴۱۸۷	-۱/۶
فصل بازرگانی					
۳	۱۳۰۵۰۰۴۰۰۰	برنامه تنظیم بازار داخلی	۳۱۶۱۹۶	۳۶۹۵۰۰	۱۶/۹
فصل منابع آب					
۲۵	۱۳۰۷۰۰۲۰۰۰	برنامه عرضه آب	۲۵۳۶۲۶۰	۲۴۶۰۰۰۱	-۳

ردیف	شماره طبقه‌بندی	عنوان برنامه	اعتبار مندرج در قانون بودجه سال ۱۳۹۴	اعتبار لایحه سال ۱۳۹۵ براساس آخرین ارقام سازمان مدیریت	درصد رشد اعتبار براساس نظر سازمان مدیریت به اعتبار قانون بودجه سال ۱۳۹۴
فصل تحقیق و توسعه در امور اقتصادی					
۱۳۱۰۰۰۰۰۰۰					
۲۶	۱۳۱۰۰۰۴۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۸۴۲۴۲۰	۸۵۴۰۰۰	۱/۴
۲۷	۱۳۱۰۰۰۷۰۰۰	برنامه توسعه و توانمندسازی تعاونی‌ها و تشکل‌های کشاورزی	۲۹۸۸۰	۲۸۰۰۰	-۶/۳
فصل توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری					
۱۵۰۲۰۰۰۰۰۰					
۲۸	۱۵۰۲۰۰۵۰۰۰	برنامه ساماندهی عشایر	۶۵۹۴۸۰	۷۳۰۰۰۰	۱۰/۷
فصل آموزش فنی و حرفه‌ای و مهارت‌آموزی					
۱۸۰۲۰۰۰۰۰۰۰					
۲۹	۱۸۰۲۰۰۸۰۰۰	برنامه آموزش کاردانی مهارتی	۴۳۸۸۵	۳۷۴۱۳	-۱۴/۷
فصل تحقیق و توسعه در امور آموزش و پژوهش					
۱۸۰۶۰۰۰۰۰۰۰					
۳۰	۱۸۰۶۰۰۲۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۸۱۸۰۰	۱۰۲۲۵۰	۲۵

مأخذ: همان.

د) بررسی اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بخش کشاورزی برحسب برنامه مقایسه اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برحسب برنامه در قانون بودجه سال ۱۳۹۴ و لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ در جدول آورده شده است.

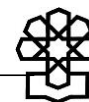
جدول ۸. مقایسه اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی وزارت جهاد کشاورزی در لایحه بودجه

(میلیون ریال)

سال ۱۳۹۵ با قانون بودجه سال ۱۳۹۴

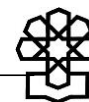
ردیف	شماره طبقه‌بندی قدیم	شماره طبقه‌بندی جدید	برنامه	اعتبار قانون بودجه سال ۱۳۹۴	اعتبار لایحه سال ۱۳۹۵	درصد رشد اعتبار
فصل کشاورزی و منابع طبیعی						
۱۳۰۶۰۰۰۰۰۰						
۴۰۱۰۰۰۰۰						
برنامه آبخیزداری و حفاظت خاک						
۱۳۰۶۰۰۱۰۰۰						
۴۰۱۰۵۰۰۰						
۱	۴۰۱۳۷۰۱۳	۱۳۰۶۰۰۱۰۰۱	آبخیزداری در حوزه آبخیز اترک	۲۳۰۰۰	۲،۱۰۹،۰۰۰	۲۹/۵
۲	۴۰۱۳۷۰۱۶	۱۳۰۶۰۰۱۰۰۲	آبخیزداری در حوزه آبخیز دریاچه ارومیه	۶۱،۷۰۰	۹۰،۰۰۰	۳۹/۱
۳	۴۰۱۳۷۰۱۵	۱۳۰۶۰۰۱۰۰۳	آبخیزداری در حوزه آبخیز حاشیه کویر مرکزی	۶۳،۰۰۰	۷۸،۰۰۰	۴۵/۹
۴	۴۰۱۳۷۰۰۸	۱۳۰۶۰۰۱۰۰۴	کمک‌های فنی و اعتباری برای توسعه عملیات آبخیزداری	۴،۰۰۰	۵،۰۰۰	۲۳/۸
۵	۴۰۱۳۷۰۰۵	۱۳۰۶۰۰۱۰۰۵	کنترل سیل، آبخیزداری و حفاظت از حوزه آبخیز گلستان	۶۴،۰۰۰	۹۲،۰۰۰	۲۵

ردیف	شماره طبقه‌بندی قدیم	شماره طبقه‌بندی جدید	برنامه	اعتبار قانون بودجه سال ۱۳۹۴	اعتبار لایحه سال ۱۳۹۵	درصد رشد اعتبار
۶	۴۰۱۳۷۰۱۷	۱۳۰۶۰۰۱۰۰۶	مطالعه و اجرای عملیات آبخیزداری حوزه سیاه‌کوه خراسان جنوبی و رضوی	۱۸۰،۰۰۰	۳۲۰،۰۰۰	۷۷/۸
۷	۴۰۱۳۷۰۱۲	۱۳۰۶۰۰۱۰۰۷	مطالعه و اجرای عملیات آبخیزداری در حوزه آبخیز سد کرخه	۴۱۰،۰۰۰	۶۰۰،۰۰۰	۴۶/۳
۸	۴۰۱۳۷۰۱۱	۱۳۰۶۰۰۱۰۰۸	مطالعه و اجرای عملیات آبخیزداری در حوزه آبخیز کارون بزرگ	۶۴۸،۰۰۰	۱۲۰۰،۰۰۰	۸۵/۲
۹	۴۰۱۳۷۰۰۳	۱۳۰۶۰۰۱۰۰۹	مطالعه و اجرای عملیات آبخیزداری در حوزه‌های آبخیز سد سفیدرود	۴۸۵،۰۰۰	۷۰۰،۰۰۰	۴۴/۳
۱۰	۴۰۱۳۷۰۰۲	۱۳۰۶۰۰۱۰۱۰	مطالعه و اجرای عملیات آبخیزداری در حوزه‌های آبخیز سدهای در دست ساختمان کشور	۳۹۰،۰۰۰	۴۳۰،۰۰۰	۱۰/۳
۱۱	۴۰۱۳۷۰۰۱	۱۳۰۶۰۰۱۰۱۱	مطالعه و اجرای عملیات آبخیزداری در حوزه‌های آبخیز سدهای موجود کشور	۴۹۰،۰۰۰	۶۰۰،۰۰۰	۲۲/۴
۱۲	۴۰۱۳۷۰۱۰	۱۳۰۶۰۰۱۰۱۲	مطالعه و اجرای عملیات آبخیزداری و آبخیزداری در حوزه‌های آبخیز فاقد سد کشور	۳۶۰،۰۰۰	۵۰۰،۰۰۰	۳۸/۹
	۱۳۰۶۰۰۲۰۰۰		برنامه احیا، توسعه و بهره‌برداری اصولی از جنگل‌های کشور	۱۱۷،۶۴۰	۱،۵۸۱،۰۰۰	۳۴/۴
۱۳	۴۰۱۳۸۰۱۱	۱۳۰۶۰۰۲۰۰۱	تأمین تجهیزات یگان حفاظت و اطفای حریق	۱۹۵،۰۰۰	۳۰۰،۰۰۰	۵۳/۸
۱۴	۴۰۱۳۸۰۱۲	۱۳۰۶۰۰۲۰۰۲	ترویج و توانمندسازی تشکله‌ها و جوامع محلی در حفظ و احیای منابع طبیعی	۵۰۰،۰۰۰	۹۰۰،۰۰۰	۸۰
۱۵	۴۰۱۳۸۰۰۸	۱۳۰۶۰۰۲۰۰۳	ساماندهی خروج دام از جنگل‌های شمال کشور	۲۰۰،۰۰۰	۴۰۰،۰۰۰	۱۰۰
۱۶	۴۰۱۳۸۰۰۳	۱۳۰۶۰۰۲۰۰۴	صیانت از جنگل‌های ارسباران	۷۰۰،۰۰۰	۱۵۰،۰۰۰	۱۱۴/۳
۱۷	۴۰۱۳۸۰۰۲	۱۳۰۶۰۰۲۰۰۵	صیانت از جنگل‌های زاگرس، جنوب و مناطق مرکزی کشور	۶۰۰،۰۰۰	۷۲۰،۰۰۰	۲۰
۱۸	۴۰۱۳۸۰۰۱	۱۳۰۶۰۰۲۰۰۶	صیانت از جنگل‌های شمال کشور	۲۵۸،۰۰۰	۳۴۰،۰۰۰	۳۱/۸
۱۹	۴۰۱۳۸۰۰۵	۱۳۰۶۰۰۲۰۰۷	کمک‌های فنی و اعتباری برای اجرای طرح‌های جنگل و مرتع و گیاهان دارویی	۱۲۰،۲۰۰	۱۶۰،۰۰۰	۳۱/۱
۲۰	۴۰۱۳۸۰۰۶	۱۳۰۶۰۰۲۰۰۸	کمک‌های فنی و اعتباری برای توسعه زراعت چوب	۲۵۰،۰۰۰	۴۰۰،۰۰۰	۶۰
۲۱	۴۰۱۳۸۰۱۰	۱۳۰۶۰۰۲۰۰۹	مدیریت پایدار جنگل‌های ساحلی (مانگرو)	۹۰،۲۰۰	۲۰۰،۰۰۰	۱۱۷/۴
	۱۳۰۶۰۰۳۰۰۰		برنامه احیا، توسعه و بهره‌برداری اصولی از مراتع کشور	۴۸۰،۰۰۰	۱۰۰۰،۰۰۰	۱۰۸/۳
۲۲	۴۰۱۳۹۰۰۱	۱۳۰۶۰۰۳۰۰۱	مدیریت پایدار مراتع کشور	۴۸۰،۰۰۰	۱۰۰۰،۰۰۰	۱۰۸/۳
	۱۳۰۶۰۰۴۰۰۰		برنامه ارائه خدمات ترویجی	۳۰۰،۰۰۰	۶۲۰،۰۰۰	۱۰۶/۷
۲۳	۴۰۱۴۷۰۰۳	۱۳۰۶۰۰۴۰۰۱	استقرار سامانه اطلاعات مدیریت زنجیره ترویج، تأمین، تولید، فرآوری و فروش محصول نهایی و ایجاد و بهره‌برداری شبکه ملی تلویزیونی کشاورزی	۳۰۰،۰۰۰	۶۲۰،۰۰۰	۱۰۶/۷
	۱۳۰۶۰۰۵۰۰۰		برنامه ارتقای سطح پوشش حفاظتی و صیانت از ذخایر و منابع آبی	۱۴۴۰،۰۰۰	۱۴۹۰،۰۰۰	۳/۵
۲۴	۴۰۱۵۵۰۰۱	۱۳۰۶۰۰۵۰۰۱	اصلاح روش‌های پرورش آبزیان، ماهیگیری و تعدیل ناوگان صیادی	۹۲۰،۰۰۰	۹۳۰،۰۰۰	۱/۱

ردیف	شماره طبقه‌بندی قدیم	شماره طبقه‌بندی جدید	برنامه	اعتبار قانون بودجه سال ۱۳۹۴	اعتبار لایحه سال ۱۳۹۵	درصد رشد اعتبار
۲۵	۴۰۱۴۱۰۰۱	۱۳۰۶۰۰۵۰۰۲	حفاظت از ذخایر آبزیان و تجهیز یگان حفاظت	۵۲۰,۰۰۰	۵۶۰,۰۰۰	۷/۷
		برنامه ارتقای ضریب مکانیزاسیون کشاورزی		۲۴۷,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	-۱۹
				۲۴۷,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	-۱۹
۲۶	۴۰۱۴۲۰۰۴	۱۳۰۶۰۰۷۰۰۱	کمک‌های فنی و اعتباری برای توسعه مکانیزاسیون کشاورزی	۲۴۷,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	-۱۹
		برنامه افزایش تولید آبزیان پرورشی		۷۷,۰۰۰	۷۶,۰۰۰	-۱/۳
۲۷	۴۰۱۴۳۰۰۲	۱۳۰۶۰۰۸۰۰۱	کمک‌های فنی و اعتباری برای افزایش تولید آبزیان	۷۷,۰۰۰	۷۶,۰۰۰	-۱/۳
		برنامه افزایش تولید محصولات باغی		۱,۰۱۹۶,۰۰۰	۱,۳۱۳,۴۹۸	۹/۸
۲۸	۴۰۱۴۴۰۰۷	۱۳۰۶۰۰۹۰۰۱	تأمین و انتقال آب برای توسعه باغات در اراضی شیب‌دار	۲۶۲,۰۰۰	۲۵۸,۰۰۰	-۱/۵
۲۹	۴۰۱۴۴۰۰۹	۱۳۰۶۰۰۹۰۰۲	توسعه و اصلاح باغات زیتون کشور	۳۶,۰۰۰	۳۵,۵۰۰	-۱/۴
۳۰	۴۰۱۴۴۰۰۴	۱۳۰۶۰۰۹۰۰۳	کمک‌های فنی و اعتباری برای اصلاح و توسعه باغات به روش‌های نوین و باغات انگور به روش داربستی	۳۶۰,۰۰۰	۳۷۳,۷۹۸	۳/۸
۳۱	۴۰۱۴۶۰۱۰	۱۳۰۶۰۰۹۰۰۴	کمک‌های فنی و اعتباری برای افزایش تولید محصولات زراعی و گلخانه‌ای	۳۴۶,۰۰۰	۳۳۵,۰۰۰	-۳/۲
۳۲	۴۰۱۴۴۰۰۳	۱۳۰۶۰۰۹۰۰۵	مشارکت در تبدیل اراضی زراعی شیب‌دار استان گلستان به باغات مثمر	۵۲,۰۰۰	۵۱,۲۰۰	-۱/۵
۳۳	۴۰۱۴۵۰۰۱	۱۳۰۶۰۰۹۰۰۶	مطالعه و طراحی و اجرای زیرساخت شهرک‌های کشاورزی	۱۴۰,۰۰۰	۲۶۰,۰۰۰	۸۵/۷
		برنامه افزایش تولید محصولات دام و طیور		۳۵۱,۰۰۰	۳۲۵,۰۰۰	-۷/۴
۳۴	۴۰۱۴۵۰۰۵	۱۳۰۶۰۱۰۰۰۱	افزایش تولید شیر و گوشت قرمز	۳۶,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	۱۱/۱
۳۵	۴۰۱۴۵۰۰۷	۱۳۰۶۰۱۰۰۰۲	کمک‌های فنی و اعتباری برای افزایش تولیدات دام و طیور	۳۰۰,۰۰۰	۲۷۰,۰۰۰	-۱۰
۳۶	۴۰۱۴۵۰۱۰	۱۳۰۶۰۱۰۰۰۳	هویت‌دار کردن دام کشور	۱۵,۰۰۰	۱۵,۰۰۰	۰
		برنامه بهبود بهره‌وری آب در عرصه کشاورزی		۳,۷۳۲,۰۰۰	۳,۹۶۷,۰۰۲	۶/۳
۳۷	۴۰۱۵۲۰۰۲	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۱	اجرای عملیات آب و خاک در عرصه تشکل‌های کشاورزی	۶۱۲,۰۰۰	۶۲۰,۰۰۰	۱/۳
۳۸	۴۰۱۵۲۰۱۹	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۲	اجرای عملیات آب و خاک کشاورزی در حوزه موند	۹۸,۰۰۰	۱۱۰,۰۰۰	۱۲/۲
۳۹	۴۰۱۵۲۰۲۰	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۳	اجرای عملیات انتقال آب با لوله به اراضی کشاورزی دشت سیستان	۱۰۰۰	۱	-۹۹/۹
۴۰	۴۰۱۵۲۰۰۴	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۴	تجهیز و نوسازی اراضی زیر سدهای مخزنی، بندهای انحرافی مستقل و شالیزار	۵۸۰,۰۰۰	۵۷۰,۰۰۰	-۱/۷
۴۱	۴۰۱۵۲۰۱۳	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۵	تجهیز و نوسازی اراضی کشاورزی خوزستان و ایلام	۱۰۰۰	۱	-۹۹/۹
۴۲	۴۰۱۵۲۰۲۸	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۶	توسعه پایدار آب و خاک کشاورزی دشت قزوین	۷۰,۰۰۰	۷۰,۰۰۰	۰
۴۳	۴۰۱۵۲۰۳۹	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۷	کمک‌های فنی و اعتباری بازسازی و نوسازی قنوات	۲۰۰,۰۰۰	۱۹۷,۰۰۰	-۱/۵
۴۴	۴۰۱۵۲۰۰۸	۱۳۰۶۰۱۲۰۰۸	کمک‌های فنی و اعتباری برای توسعه روش‌های نوین آبیاری	۲,۰۱۷۰,۰۰۰	۲,۴۰۰,۰۰۰	۱۰/۶

ردیف	شماره طبقه‌بندی قدیم	شماره طبقه‌بندی جدید	برنامه	اعتبار قانون بودجه سال ۱۳۹۴	اعتبار لایحه سال ۱۳۹۵	درصد رشد اعتبار
	۱۳۰۶۰۱۵۰۰۰		برنامه پیشگیری و مبارزه با بیماری‌های دام، طیور و آبزیان	۱۳۴۶۰۰	۱۵۰۰۰۰	۱۱/۴
۴۵	۴۰۱۵۰۰۱	۱۳۰۶۰۱۵۰۰۱	توسعه شبکه مراقبت، پایش و شناسایی بیماری‌های دام، طیور و آبزیان	۱۰۳۰۰	۱۵۰۰۰	۴۵/۶
۴۶	۴۰۱۳۳۰۰۱	۱۳۰۶۰۱۵۰۰۲	کنترل، مبارزه و ریشه‌کنی بیماری‌های قابل انتقال بین انسان و دام	۷۹۰۰۰	۷۹۰۰۰	۰
۴۷	۴۰۱۵۶۰۰۱	۱۳۰۶۰۱۵۰۰۳	گسترش شبکه قرنطینه‌های دامی	۲۶۳۰۰	۳۰۰۰۰	۱۴/۱
۴۸	۴۰۱۵۰۰۰۲	۱۳۰۶۰۱۵۰۰۴	مبارزه با اپیدمی‌های غیرمترقبه و کنترل بیماری‌های قرنطینه‌ای	۱۹۰۰۰	۲۶۰۰۰	۳۶/۸
	۱۳۰۶۰۱۶۰۰۰		برنامه تکثیر و بازسازی ذخایر آبزیان	۵۴۰۰۰	۵۶۰۰۰	۳/۷
۴۹	۴۰۱۵۱۰۰۱	۱۳۰۶۰۱۶۰۰۱	بازسازی ذخایر آبزیان در آب‌های ساحلی	۵۴۰۰۰	۵۶۰۰۰	۳/۷
	۱۳۰۶۰۱۸۰۰۰		برنامه تهیه و تدوین ضوابط و معیارهای فنی	۴۰۰۰۰	۳۰۰۰۰	-۲۵
۵۰	۴۰۱۴۶۰۱۴	۱۳۰۶۰۱۸۰۰۱	تدوین برنامه اصلاح الگوی کشت و معیارهای فنی تولید محصولات ارگانیک و سالم	۴۰۰۰۰	۳۰۰۰۰	-۲۵
	۱۳۰۶۰۲۲۰۰۰		برنامه تولید نهاده‌ها و عوامل تولید	۱۵۰۰۰	۱۰۰۰۰	-۳۳/۳
۵۱	۴۰۱۴۶۰۱۵	۱۳۰۶۰۲۲۰۰۱	کمک‌های فنی و اعتباری جهت توسعه تولید کودهای زیستی	۱۵۰۰۰	۱۰۰۰۰	-۳۳/۳
	۱۳۰۶۰۲۳۰۰۰		برنامه حفظ و حمایت از ذخایر ژنتیکی دام و طیور	۶۳۳۰۰	۷۵۰۰۰	۱۸/۵
۵۲	۴۰۱۴۵۰۰۴	۱۳۰۶۰۲۳۰۰۱	حفظ و حراست منابع ژنی و اصلاح نژاد دام و طیور	۶۳۳۰۰	۷۵۰۰۰	۱۸/۵
	۱۳۰۶۰۲۸۰۰۰		برنامه ساماندهی مالکیت اراضی ملی	۳۵۴۰۰۰	۷۳۰۰۰۰	۱۰۶/۲
۵۳	۴۰۱۵۳۰۰۲	۱۳۰۶۰۲۸۰۰۱	حفظ، احیا و توسعه منابع طبیعی در شمال تهران	۱۶۰۰۰۰	۴۰۰۰۰۰	۱۵۰
۵۴	۴۰۱۵۳۰۰۱	۱۳۰۶۰۲۸۰۰۲	ممیزی اراضی و تفکیک مستثنیات	۱۹۴۰۰۰	۳۳۰۰۰۰	۷۰/۱
	۱۳۰۶۰۲۹۰۰۰		برنامه ساماندهی مالکیت و صدور سند اراضی کشاورزی	۴۱۵۰۰۰	۳۸۰۰۰۰	-۸/۴
۵۵	۴۰۱۴۲۰۰۵	۱۳۰۶۰۲۹۰۰۱	حدنگاری (کاداستر) و پایش اراضی کشاورزی	۴۱۵۰۰۰	۳۸۰۰۰۰	-۸/۴
	۱۳۰۶۰۳۱۰۰۰		برنامه کنترل و مبارزه با آفات و بیماری‌های گیاهی و علف‌های هرز	۱۱۸۰۰۰	۱۴۸۰۰۰	۲۵/۴
۵۶	۴۰۱۵۸۰۰۴	۱۳۰۶۰۳۱۰۰۱	توسعه و تجهیز قرنطینه نباتی کشور	۵۸۰۰۰	۷۰۰۰۰	۲۰/۷
۵۷	۴۰۱۵۸۰۰۳	۱۳۰۶۰۳۱۰۰۲	مبارزه تلفیقی علیه آفات نباتی و تجهیز امکانات مبارزه با آفات عمومی و همگانی	۶۰۰۰۰	۷۸۰۰۰	۳۰
	۱۳۰۶۰۳۳۰۰۰		برنامه مقابله با بیابان‌زایی و تثبیت شن‌های روان	۴۶۷۰۳۰۰	۶۳۵۰۰۰	۳۵/۹
۵۸	۴۰۱۵۷۰۰۳	۱۳۰۶۰۳۳۰۰۱	بیابان‌زدایی و مقابله با فرسایش بادی دشت سیستان	۱۵۰۰۰	۳۰۰۰۰	۱۰۰
۵۹	۴۰۱۵۷۰۰۱	۱۳۰۶۰۳۳۰۰۲	تهیه و اجرای طرح‌های جامع مقابله با بیابان‌زایی	۴۵۰۰۰۰	۶۰۰۰۰۰	۳۳/۳
۶۰	۴۰۱۵۷۰۰۲	۱۳۰۶۰۳۳۰۰۳	مدیریت پایدار منابع آب و خاک در حوزه آبریز حبله رود - اس.ام.آل. دلیلیوآر	۲۰۳۰۰	۵۰۰۰۰	۱۱۷/۴

ردیف	شماره طبقه بندی قدیم	شماره طبقه بندی جدید	برنامه	اعتبار قانون بودجه سال ۱۳۹۴	اعتبار لایحه سال ۱۳۹۵	درصد رشد اعتبار
	۱۳۰۶۰۳۴۰۰۰		برنامه نظارت بردارو، درمان و تشخیص بیماری‌ها	۷۱،۰۰۰	۱۰۴،۱۸۷	۴۶/۷
۶۱	۴۰۱۵۹۰۰۱	۱۳۰۶۰۳۴۰۰۱	احداث و تجهیز آزمایشگاه‌های منطقه‌ای و مراکز مرجع دامپزشکی	۷۱،۰۰۰	۱۰۴،۱۸۷	۴۶/۷
	۱۳۰۶۰۴۰۰۰۰		برنامه تأمین، توسعه، مقاوم‌سازی، تعمیر، تجهیز و نگهداری فضاها، ساختمان‌ها، اماکن و ماشین‌آلات	۸۲،۷۰۰	۱۱۲،۵۰۰	۳۶
۶۲	۴۰۱۶۲۰۰۸	۱۳۰۶۰۴۰۰۰۱	احداث ساختمان اداری ستاد سازمان (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)	۲۰،۷۰۰	۲۵،۰۰۰	۲۰/۸
۶۳	۴۰۱۶۲۰۱۰	۱۳۰۶۰۴۰۰۰۲	تأمین تجهیزات، ماشین‌آلات و تعمیرات اساسی ساختمان‌ها (سازمان امور اراضی)	۱۸،۰۰۰	۲۰،۰۰۰	۱۱/۱
۶۴	۴۰۱۶۲۰۰۳	۱۳۰۶۰۴۰۰۰۳	تعمیرات اساسی و تأمین تجهیزات و ماشین‌آلات (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)	۱۳،۶۰۰	۲۰،۰۰۰	۴۷/۱
۶۵	۴۰۱۶۲۰۰۶	۱۳۰۶۰۴۰۰۰۴	تعمیرات اساسی و تأمین تجهیزات و ماشین‌آلات (سازمان شیلات ایران)	۶،۰۰۰	۹،۰۰۰	۵۰
۶۶	۴۰۱۶۲۰۰۷	۱۳۰۶۰۴۰۰۰۵	تعمیرات اساسی و تأمین تجهیزات و ماشین‌آلات (مؤسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی و اقتصاد کشاورزی)	۱۰،۰۰۰	۱۵،۰۰۰	۵۰
۶۷	۴۰۱۶۲۰۰۵	۱۳۰۶۰۴۰۰۰۶	تعمیرات اساسی و تأمین تجهیزات و ماشین‌آلات (وزارت جهاد کشاورزی)	۳۲،۲۰۰	۴۵،۰۰۰	۳۹/۸
۶۸	۴۰۱۶۲۰۰۲	۱۳۰۶۰۴۰۰۰۷	تعمیرات اساسی و تأمین تجهیزات و ماشین‌آلات (دامپزشکی)	۷،۴۰۰	۱۰،۰۰۰	۳۵/۱
			جمع کل	۱۰،۷۱۴،۳۰۰	۱۲،۸۷۱،۱۸۷	۲۰/۱

مأخذ: لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ و قانون بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور.

از مجموع برنامه‌های مرتبط با بخش کشاورزی، اکثر برنامه‌ها دارای رشد بوده که برنامه‌های احیا، توسعه و بهره‌برداری اصولی از مراتع کشور با ۱۰۸/۳ درصد رشد، برنامه ارائه خدمات ترویجی با ۱۰۶/۷ درصد رشد، برنامه ساماندهی مالکیت اراضی ملی با ۱۰۶/۲ درصد، دارای رشد چشمگیری هستند. از طرفی دیگر، برنامه‌های ارتقای ضریب مکانیزاسیون کشاورزی، برنامه افزایش تولید آبزیان پرورشی، برنامه افزایش تولید محصولات دام و طیور، برنامه تهیه و تدوین ضوابط و معیارهای فنی، برنامه تولید نهاده‌ها و عوامل تولید و نیز برنامه ساماندهی مالکیت و صدور سند اراضی کشاورزی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ با کاهش مواجه هستند.

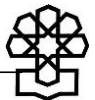
هـ) بررسی اعتبارات ردیف‌های متفرقه وزارت جهاد کشاورزی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ اعتبارات ردیف‌های متفرقه بخش کشاورزی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ معادل ۸۸،۲۱۸ میلیارد ریال است که نسبت به اعتبار مصوب سال ۱۳۹۴ که معادل ۱۱۸،۰۹۳ میلیارد ریال می‌باشد از کاهشی در حدود ۲۵/۳ درصد برخوردار است.

(میلیون ریال)

جدول ۹. مقایسه اعتبارات ردیف‌های متفرقه فصل کشاورزی مصوب سال ۱۳۹۴ و لایحه سال ۱۳۹۵

ردیف	شماره طبقه‌بندی	عنوان ردیف متفرقه	قانون بودجه سال ۱۳۹۴			لایحه بودجه سال ۱۳۹۵			درصد رشد اعتبار لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ به قانون بودجه سال ۱۳۹۴
			هزینه	تملک	جمع	هزینه	تملک	جمع	
		اعتبارات یارانه‌ها	۱۰۸,۳۳۰,۰۰۰	۰	۱۰۸,۳۳۰,۰۰۰	۷۵,۸۰۰,۰۰۰	۰	۷۵,۸۰۰,۰۰۰	-۳۰
۱	۵۲۰۰۰۰-۱	یارانه نقدی نان	۵۰,۰۰۰,۰۰۰	۰	۵۰,۰۰۰,۰۰۰	۲۳,۰۰۰,۰۰۰	۰	۲۳,۰۰۰,۰۰۰	-۵۴
۲	۵۲۰۰۰۰-۲	پرداخت یارانه نهاده‌ها و عوامل تولید کشاورزی	۷,۳۳۰,۰۰۰	۰	۷,۳۳۰,۰۰۰	۶,۵۰۰,۰۰۰	۰	۶,۵۰۰,۰۰۰	-۱۱/۳
۳	۵۲۰۰۰۰-۴	پرداخت ضرر و زیان و یارانه سود خریدهای تضمینی محصولات کشاورزی و یارانه اصل و سود جریمه تسهیلات و مابه‌التفاوت سود و کارمزد و سایر یارانه‌ها و سایر بدهی‌ها و تعهدات	۱,۰۰۰,۰۰۰	۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۰
	۵۲۰۰۰۰-۱۷	افزایش سرمایه صندوق‌های غیردولتی حمایت از توسعه سرمایه‌گذاری بخش کشاورزی	-	-	-	۳۰۰,۰۰۰	۰	۳۰۰,۰۰۰	-
	۱۹-۵۲۰۰۰۰	یارانه نان	۵۰,۰۰۰,۰۰۰	۰	۵۰,۰۰۰,۰۰۰	۴۵,۰۰۰,۰۰۰	۰	۴۵,۰۰۰,۰۰۰	-۱۰
	۵۳۰۰۰۰	اعتبارات متمرکز درآمد - هزینه	۵,۲۴۹,۲۰۰	۱۷۱۹,۰۰۰	۶,۹۶۸,۲۰۰	۴,۱۹۰,۲۶۰	۴۰۸۸,۰۵۰	۸,۲۷۸,۳۱۰	-۲۰/۲
۵	۵۳۰۰۰۰-۹	وزارت جهاد کشاورزی - سرمایه اولیه صندوق‌های حمایت از توسعه سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی	۶۳۰,۰۰۰	۰	۶۳۰,۰۰۰	۵۵۰,۰۰۰	۰	۵۵۰,۰۰۰	-۱۲/۷
۶	۵۳۰۰۰۰-۲۵	اعتبار موضوع ماده (۵) قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها و هزینه سندهار کردن اراضی کشاورزی	۲۲۵,۰۰۰	۳۱۵,۰۰۰	۵۴۰,۰۰۰	۱۹۰,۰۰۰	۶۴۰,۰۰۰	۸۳۰,۰۰۰	-۱۵/۶
۷	۵۳۰۰۰۰-۳۲	اعتبار مربوط به اخذ مابه‌التفاوت از کالاهای وارداتی موضوع بند «۱» ماده (۱۳) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت	۲,۷۰۰,۰۰۰	۰	۲,۷۰۰,۰۰۰	۱,۹۰۰,۰۰۰	۰	۱,۹۰۰,۰۰۰	-۲۹/۶
۸	۵۳۰۰۰۰-۳۸	سازمان شیلات ایران - اعتبارات موضوع جرائم و فروش صیدآلات و ادوات صیدی	۹,۰۰۰	۰	۹,۰۰۰	۸,۱۰۰	۰	۸,۱۰۰	-۱۰
۹	۵۳۰۰۰۰-۳۹	سازمان شیلات ایران - ایفای تعهدات موضوع تبصره «۳» ماده واحده قانون سازمان	۱۸۰,۰۰۰	۰	۱۸۰,۰۰۰	۱۴۵,۸۰۰	۰	۱۴۵,۸۰۰	-۱۹

ردیف	شماره طبقه‌بندی	عنوان ردیف متفرقه	قانون بودجه سال ۱۳۹۴			لایحه بودجه سال ۱۳۹۵			درصد رشد اعتبار لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ به قانون بودجه سال ۱۳۹۴
			هزینه	تملك	جمع	هزینه	تملك	جمع	
۱۰	۵۳-۵۳۰۰۰۰	اعتبار موضوع ماده (۱۳) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی (به نسبت ۹۴ درصد سازمان جنگل‌ها و مراتع و آبخیزداری کشور و ۶ درصد سازمان امور اراضی)	۳۶۰,۰۰۰	۸۱۰,۰۰۰	۱,۰۷۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۹۲۴,۰۰۰	۱,۰۲۴,۰۰۰	
۱۱	۵۳-۶۰-۵۳۰۰۰۰	وزارت جهاد کشاورزی - موضوع درآمدهای واحدهای اصلاح نژاد دام و طیور	۱۹۸۰۰	۰	۱۹۸۰۰	۱۸۰,۰۰۰	۰	۱۸۰,۰۰۰	
۱۲	۵۳-۶۹-۵۳۰۰۰۰	اعتبارات موضوع ماده (۵) قانون نظارت شرعی بر ذبح و صید	۳۱,۵۰۰	۰	۳۱,۵۰۰	۵۰,۰۰۰	۰	۵۰,۰۰۰	
۱۳	۵۳-۷۶-۵۳۰۰۰۰	سازمان جنگل‌ها و مراتع آبخیزداری کشور - احیا و بازسازی عرصه منابع طبیعی ماده (۱۷) قانون اصلاح قانون معادن	۷۲,۰۰۰	۳۶۰,۰۰۰	۴۳۲,۰۰۰	۳۸۸,۰۰۰	۱۹۴,۴۰۰	۲۳۳,۲۸۰	
۱۴	۵۳-۸۰-۵۳۰۰۰۰	سازمان دامپزشکی کشور - موضوع درآمد ماده (۱۴) قانون سازمان دامپزشکی	۴۳۲,۰۰۰	۰	۴۳۲,۰۰۰	۴۷۲,۵۰۰	۰	۴۷۲,۵۰۰	
۱۵	۵۳-۸۱-۵۳۰۰۰۰	کنترل واردات دام زنده و گوشت و ایپدیمی‌های دامی و اجرای ماده (۱۷) قانون نظام جامع دامپروری کشور و جزء «ب» ماده (۱۴) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی (۷۰ درصد سهم سازمان دامپزشکی و ۳۰ درصد سهم مؤسسه تحقیقات علوم دامی)	۱۸۰,۰۰۰	۳۶۰,۰۰۰	۲۱۶,۰۰۰	۱۶۲,۰۰۰	۳۲,۴۰۰	۱۹۴,۴۰۰	
	۵۳-۹۲-۵۳۰۰۰۰	اعتبارات موضوع افزایش قیمت نوشابه‌های گازدار قندی تولید داخل و وارداتی (۵۰ درصد سهم وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی جهت پیشگیری و درمان بیماران دیابتی، قلبی و عروقی، ۳۰ درصد سهم وزارت ورزش و جوانان برای توسعه ورزش همگانی روستایی و ۲۰ درصد سهم سازمان دامپزشکی برای مقابله با بیماری‌های مشترک انسان و دام) ^۱	۱۰۸,۰۰۰	۰	۱۰۸,۰۰۰	۵۸,۳۲۰	۰	۵۸,۳۲۰	
۱۶	۵۳-۹۶-۵۳۰۰۰۰	سازمان شیلات ایران - مرمت و نگهداری مراکز بازسازی ذخایر آبیان و بنادر صیادی	۲۲,۵۰۰	۱۸۰,۰۰۰	۲۰۲,۵۰۰	۲۵,۲۰۰	۲۰,۲۵۰	۴۵,۴۵۰	
۱۷	۵۳-۱۰۲-۵۳۰۰۰۰	وزارت جهاد کشاورزی - هزینه واحدهای تولیدی و خدماتی استانی	۱۴,۴۰۰	۰	۱۴,۴۰۰	۱۲,۹۶۰	۰	۱۲,۹۶۰	
۱۸	۵۳-۱۳۰-۵۳۰۰۰۰	سازمان حفظ نباتات - موضوع درآمد حاصل از اخذ عوارض از	۹۰,۰۰۰	۱۸۰,۰۰۰	۲۷۰,۰۰۰	۸۱,۰۰۰	۱۶۲,۰۰۰	۲۴۳,۰۰۰	

۱. در قانون بودجه سال ۱۳۹۴، بند مذکور فاقد لحاظ سهم سازمان دامپزشکی بوده است.

ردیف	شماره طبقه‌بندی	عنوان ردیف متفرقه	قانون بودجه سال ۱۳۹۴			لایحه بودجه سال ۱۳۹۵			درصد رشد اعتبار لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ به قانون بودجه سال ۱۳۹۴
			هزینه	تملك	جمع	هزینه	تملك	جمع	
		واردات میوه و سبزیجات و سموم کشاورزی							
۱۹	۱۳۷-۵۳۰۰۰۰	اعتبارات موضوع عوارض واردات داروهای دامی و واکنش‌های طیور	۱۷۵,۰۰۰	۰	۱۷۵,۰۰۰	۱۵۷,۵۰۰	۰	۱۵۷,۵۰۰	
۲۰	۱۴۷-۵۳۰۰۰۰	اجرای سیاست‌های حمایتی توسعه کشت دانه‌های روغنی و تأمین سرمایه (سهام دولت) صندوق غیردولتی دانه‌های روغنی ^(۱)	-	-	-	۲,۰۰۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	
۲۱	۱۴۸-۵۳۰۰۰۰	سازمان امور اراضی- اعتبارات موضوع ماده (۵۴) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور ^(۲)	-	-	-	۱۳۵,۰۰۰	۱۱۵,۰۰۰	۱۳۵,۰۰۰	
	۵۵۰۰۰۰	اعتبارات ردیف‌های موردی (موقت)	۲,۳۴۵,۰۰۰	۴۵۰,۰۰۰	۲,۷۹۵,۰۰۰	۱,۹۰۰,۰۰۰	۲۲۴,۰۰۰	۴,۱۴۰,۰۰۰	
۲۲	۸-۵۵۰۰۰۰	وزارت جهاد کشاورزی - سیاست‌گذاری، تحقیق، پژوهش و فعالیت‌های اصلاح نژادی مرغ لاین	۴۰,۰۰۰	۰	۴۰,۰۰۰	۴۵,۰۰۰	۰	۴۵,۰۰۰	
۲۳	۴۱-۵۵۰۰۰۰	صندوق بیمه محصولات کشاورزی - پرداخت سهم دولت در پوشش بیمه محصولات کشاورزی	۱,۵۰۰,۰۰۰	۰	۱,۵۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	
۲۴	۵۶-۵۵۰۰۰۰	مطالعه توسعه سواحل جنوبی کشور از طریق شوروری	۰	۱۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	
۲۵	۵۹-۵۵۰۰۰۰	ارتقای ضریب خوداتکایی در تولید محصولات راهبردی کشاورزی	۱۰۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	۱۵۰,۰۰۰	۱۵۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۳۵۰,۰۰۰	
۲۶	۶۲-۵۵۰۰۰۰	مرکز بین‌المللی تحقیقات برنج آسیای مرکزی و غربی	۵۰,۰۰۰	۰	۵۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	۰	۵۰,۰۰۰	
۲۷	۶۴-۵۵۰۰۰۰	ساماندهی تولید، فرآوری، تجارت، تبلیغ و خرید تضمینی چای کشور ^(۳)	۷۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۷۰۰,۰۰۰	۸۰۰,۰۰۰	۱,۵۰۰,۰۰۰	
	۷۱-۵۵۰۰۰۰	پرورش ماهی در قفس ^(۴)	-	-	-	۱۴۰,۰۰۰	۱۴۰,۰۰۰	۱۴۰,۰۰۰	
	۷۶-۵۵۰۰۰۰	توسعه کشت دانه‌های روغنی ^(۵)	-	-	-	۱,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	
		جمع کل	۱۱۵,۹۲۴,۲۰۰	۲,۱۶۹,۰۰۰	۱۱۸,۰۹۳,۲۰۰	۸۱,۸۹۰,۲۶۰	۶,۳۲۸,۰۵۰	۸۸,۲۱۸,۳۱۰	

مأخذ: همان.

- (۱) بند مذکور به‌عنوان بند جدید در لایحه فعلی مطرح شده است.
- (۲) بند مذکور به‌عنوان بند جدید در لایحه فعلی مطرح شده است.
- (۳) بند مذکور در قانون بودجه سال ۱۳۹۴ با عنوان «ساماندهی تولید، فرآوری، تجارت، تبلیغ و خرید تضمینی چای کشور در قالب بند «ی» ماده (۱۴۳) و بند «الف» ماده (۱۴۵) قانون برنامه پنجم توسعه» مطرح شده است.
- (۴) بند مذکور به‌عنوان بند جدید در لایحه فعلی مطرح شده است.
- (۵) بند مذکور به‌عنوان بند جدید در لایحه فعلی مطرح شده است.

اعتبارات یارانه‌ای مرتبط با بخش کشاورزی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ در مقایسه با اعتبار آن در بودجه سال گذشته کاهش ۳۰ درصدی، درخصوص اعتبارات متمرکز درآمد - هزینه افزایش ۱۸/۸ درصدی و درخصوص اعتبارات ردیف‌های موردی (موقت) افزایش ۴۸/۱ درصدی مشاهده می‌شود. از جمله موارد منفی اعتبارات متفرقه بخش کشاورزی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵، کاهش اعتباری ردیف‌هایی چون:

- یارانه نقدی نان

- پرداخت یارانه نهاده‌ها و عوامل تولید کشاورزی

- یارانه نان

- وزارت جهاد کشاورزی - سرمایه اولیه صندوق‌های حمایت از توسعه سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی

- اعتبار مربوط به اخذ مابه‌التفاوت از کالاهای وارداتی موضوع بند «۱» ماده (۱۳) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت

- سازمان شیلات ایران - اعتبارات موضوع جرائم و فروش صیدآلات و ادوات صیدی

- سازمان شیلات ایران - ایفای تعهدات موضوع تبصره «۳» ماده واحده قانون سازمان

- وزارت جهاد کشاورزی - موضوع درآمدهای واحدهای اصلاح نژاد دام و طیور

- سازمان جنگل‌ها و مراتع آبخیزداری کشور - احیا و بازسازی عرصه منابع طبیعی ماده (۱۷) قانون اصلاح قانون معادن

- کنترل واردات دام زنده و گوشت و اپیدمی‌های دامی و اجرای ماده (۱۷) قانون نظام جامع دامپروری کشور و جزء «ب» ماده (۱۴) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی (۷۰ درصد سهم سازمان دامپزشکی و ۳۰ درصد سهم مؤسسه تحقیقات علوم دامی)

- اعتبارات موضوع افزایش قیمت نوسابه‌های گازدار قندی تولید داخل و وارداتی (۵۰ درصد سهم وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی جهت پیشگیری و درمان بیماران دیابتی، قلبی و عروقی، ۳۰ درصد سهم وزارت ورزش و جوانان برای توسعه ورزش همگانی روستایی و ۲۰ درصد سهم سازمان دامپزشکی برای مقابله با بیماری‌های مشترک انسان و دام)^۱

- وزارت جهاد کشاورزی - هزینه واحدهای تولیدی و خدماتی استانی

- سازمان حفظ نباتات - موضوع درآمد حاصل از اخذ عوارض از واردات میوه و سبزیجات و سموم

کشاورزی

- اعتبارات موضوع عوارض واردات داروهای دامی و واکسن‌های طیور

۱. در قانون بودجه سال ۱۳۹۴، بند مذکور فاقد لحاظ سهم سازمان دامپزشکی بوده است.

- صندوق بیمه محصولات کشاورزی - پرداخت سهم دولت در پوشش بیمه محصولات کشاورزی در ردیف ۴-۵۲۰۰۰۰ اعتبارات ردیف‌های متفرقه فصل کشاورزی لایحه بودجه سال ۱۳۹۵، همانند سال گذشته، حمایت‌های لازم درخصوص پرداخت ضرر و زیان و یارانه سود خریدهای تضمینی محصولات کشاورزی و یارانه اصل و سود جریمه تسهیلات و مابه‌التفاوت سود و کارمزد و سایر یارانه‌ها و سایر بدهی‌ها و تعهدات، در راستای اجرای قانون تمرکز وظایف و اختیارات مربوط به بخش کشاورزی در وزارت جهاد کشاورزی، با اقدام خریدهای تضمینی لازم بخش کشاورزی، به درستی دیده نشده است. همچنین موارد مثبت اعتبارات ردیف‌های متفرقه بخش کشاورزی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ عبارتند از افزایش:

- اعتبار موضوع ماده (۵) قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها و هزینه سنددار کردن اراضی کشاورزی

- اعتبار موضوع ماده (۱۳) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی (به نسبت ۹۴ درصد سازمان جنگل‌ها و مراتع و آبخیزداری کشور و ۶ درصد سازمان امور اراضی)

- وزارت جهاد کشاورزی - سیاستگذاری، تحقیق، پژوهش و فعالیت‌های اصلاح نژادی مرغ لاین

- ارتقای ضریب خودتکایی در تولید محصولات راهبردی کشاورزی

- ساماندهی تولید، فرآوری، تجارت، تبلیغ و خرید تضمینی چای کشور^۱

(و بررسی اعتبارات وزارت جهاد کشاورزی، سازمان‌ها، مؤسسات و شرکت‌های تابعه در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵)

اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای وزارت جهاد کشاورزی و دستگاه‌های تابعه در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ با اعتبار ۲۹,۱۲۷ میلیارد ریال پیش‌بینی شده که نسبت به اعتبار مشابه قانون بودجه سال ۱۳۹۴ برابر ۲۶,۲۱۰ میلیارد ریال رشدی معادل ۱۱/۱ درصد را نشان می‌دهد.

اعتبارات هزینه‌ای وزارت جهاد کشاورزی و دستگاه‌های تابعه در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ با اعتبار ۴,۶۹۶ میلیارد ریال پیش‌بینی گردیده که نسبت به اعتبار مشابه قانون بودجه سال ۱۳۹۴ برابر ۳,۳۹۱ میلیارد ریال رشدی معادل ۳۸/۵ درصد را نشان می‌دهد.

۱. بند مذکور در قانون بودجه سال ۱۳۹۴ با عنوان «ساماندهی تولید، فرآوری، تجارت، تبلیغ و خرید تضمینی چای کشور در قالب بند «ی» ماده (۱۴۳) و بند «الف» ماده (۱۴۵) قانون برنامه پنجم توسعه» مطرح شده است.

جدول ۱۰. مقایسه اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای وزارت جهاد کشاورزی سازمان‌ها، مؤسسات و

شرکت‌های تابعه در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ و بودجه مصوب سال ۱۳۹۴ (میلیون ریال)

ردیف	شماره طبقه‌بندی	عنوان فصل/برنامه/طرح	اعتبار مندرج در قانون بودجه سال ۱۳۹۴	اعتبار مندرج در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵	درصد رشد	اعتبارات هزینه‌ای در قانون بودجه سال ۱۳۹۴	اعتبارات هزینه‌ای در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵	درصد رشد
۱		مؤسسه آموزش عالی علمی - کاربردی جهاد کشاورزی	۴۳۸۸۵	۳۷۰۴۱۳	-۱۴/۷	۱۳۲۰۳۵۰	۱۸۹۰۰۹۲	۴۲/۹
۲	سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی	جمع کل سازمان تحقیقات آموزش و ترویج کشاورزی	۷۴۱۰۲۲۰	۸۵۶۰۲۵۰	۱۵/۵	۴۰۲۹۱۰۶۵۶	۵۰۴۳۲۰۳۳۷	۲۶/۶
		سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی	۵۰۴۰۰۰	۵۶۸۰۳۰۰	۱۲/۸	۲۵۷۲۰۶۴۹	۳۰۱۳۰۹۰۸	۲۱/۷
		مؤسسه تحقیقات جنگل‌ها و مراتع کشور	۲۱۰۰۰	۲۲۰۰۰	۴/۸	۱۲۰۵۱۸	۱۷۳۰۵۹۲	۴۴
		مؤسسه تحقیقات علوم شیلای کشور	۶۶۰۳۰۰	۷۳۰۳۰۰	۱۰/۶	۲۹۳۰۳۲۰	۳۸۹۰۱۶۸	۳۲/۷
		مؤسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال	۱۱۰۱۰۰	۱۲۰۰۰۰	۸/۱	۶۰۰۳۴۵	۸۱۰۹۰۲	۳۵/۷
		مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر و نهال	۲۱۰۰۰	۳۰۰۰۰	۴۲/۹	۱۳۷۰۸۷۵	۱۶۵۰۶۲۷	۲۰/۱
		مؤسسه تحقیقات علوم دامی	۲۰۰۴۰۰	۲۱۰۴۰۰	۴/۹	۷۶۰۱۸۰	۱۰۵۰۵۲۷	۳۸/۵
		مؤسسه تحقیقات گیاه‌پزشکی	۱۰۰۵۰۰	۲۰۰۰۰۰	۹۰/۵	۱۱۶۰۰۳۶	۱۵۷۰۷۳۱	۳۵/۹
		مؤسسه تحقیقات خاک و آب	۳۰۳۰۰	۴۰۰۰۰	۲۱/۲	۹۶۰۲۲۰	۱۰۰۰۴۷۸	۴/۴
		مؤسسه تحقیقات فنی و مهندسی کشاورزی	۱۸۲۰	۳۰۰۰	۶۴/۸	۳۹۰۵۱۲	۵۳۰۱۳۶	۳۴/۵
۳		سازمان دامپزشکی کشور	۲۱۳۰۰۰	۱۰۲۰۲۵۰	۲۵	۸۸۰۰۲۶	۱۳۱۰۸۰۳	۴۹/۷
۴		مؤسسه رازی	۱۸۳۰۰۰	۱۸۳۰۰۰	۰	۳۱۷۰۵۴۸	۸۵۱۰۴۴۶	۱۶۸/۱
۵		سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور	۳۷۰۸۰۰۰	۳۷۰۸۰۰۰	۰	۳۱۱۰۷۰۴	۳۳۴۰۹۵۴	۷/۵
۶	وزارت جهاد کشاورزی	جمع وزارت جهاد کشاورزی	۹۰۸۱۱۰۶۰	۱۰۰۴۴۳۰۶۸۸	۶/۴	۱۰۶۶۵۰۲۰۴	۱۰۹۹۶۰۱۸۸	۱۹/۹
		وزارت جهاد کشاورزی	۸۰۶۱۰۰۸۰	۹۰۰۹۹۰۶۸۶	۵/۷	۱۰۰۲۵۰۸۳۲	۱۰۳۰۰۱۰۱۴۶	۲۶/۸
		سازمان امور عشایر ایران	۶۵۹۰۴۸۰	۷۳۰۰۰۰	۱۰/۷	۳۵۰۸۴۴	۴۳۰۱۹۸	۲۰/۵
		مؤسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی و توسعه روستایی	۱۰۰۰	۱۰۵۰۰	۵۰	۸۹۰۰۶۴	۱۰۵۰۶۴۹	۱۸/۶
		سازمان حفظ نباتات کشور	۱۱۸۰۰۰	۱۴۸۰۰۰	۲۵/۴	۸۳۰۶۵۹	۸۸۰۹۸۳	۶/۴
		سازمان چای کشور	۴۵۰۰	۴۵۰۰	۰	۵۴۰۳۲۵	۶۴۰۷۴۸	۱۹/۲
		مؤسسه جهاد نصر	۲۰۰۰	۲	-۹۹/۹	۰	۰	-
		سازمان امور اراضی کشور	۴۱۶۸۰۰	۳۸۲۰۰۰	-۸/۳	۹۲۰۸۰۹	۹۷۰۲۵۸	۴/۸
		شرکت سهامی پشتیبانی امور دام کشور	۶۰۱۴۸	۵۰۰۰	-۱۸/۷	۰	۰	-
		شرکت مادر تخصصی بازرگانی دولتی ایران	۷۲۰۵۷۶	۷۳۰۰۰	۰/۶	۰	۰	-
۹		سازمان شیلات ایران	۶۲۶۰۰۰	۶۲۶۰۰۰	۰	۱۶۰۰۱۶۰	۱۸۳۰۲۴۲	۱۴/۴
۱۰		سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران	۲۵۱۰۴۵۲	۲۵۱۰۴۵۲	۰	۷۹۸۰۳۳۰	۹۵۵۰۲۷۶	۱۹/۷
		جمع کل	۲۶۰۲۱۰۲۲۱	۲۹۰۱۲۷۰۷۶	۱۱/۱	۳۰۳۹۱۰۱۱۳	۴۰۶۹۶۰۳۱۱	۳۸/۵

مأخذ: همان.

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

۱. قوانین بودجه سالیانه به‌عنوان یکی از ابزارهای سیاستگذاری اقتصادی باید دارای جهت‌گیری‌های زمانی مشخصی باشد. تداوم تحریم‌های اقتصادی، کاهش مخارج دولت در طول سال‌های اخیر، کاهش قیمت نفت و وجود طرح‌های عمرانی نیمه‌تمام از جمله مشکلات فعلی کشور است. با توجه به اهمیت و جایگاه ویژه بخش کشاورزی در تأمین امنیت غذایی، استقلال کشور و ایجاد اشتغال مولد، که زمینه‌ساز تحقق اقتصاد مقاومتی است، انتظار می‌رود اعتبارات این بخش در متن لوایح بودجه سالیانه به نوعی هدفمند و همراه با شاخص‌های نظارت‌پذیر ارائه شود.

۲. در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ تفاوت‌های ساختاری از قبیل ادغام و انفصال فصول، تغییر برخی فصول به امور و بالعکس، ظهور فصول جدید در جداول اعتبارات مشاهده می‌شود. به همین دلیل، اعتبارات لایحه فعلی در برخی قسمت‌ها قابلیت مقایسه با اعتبارات متناظر قانون بودجه سال پیش از خود را دارا نمی‌باشد. از جمله تغییرات تأثیرگذار در برآورد اعتبارات و مقایسه آنها با اعتبارات سال قبل، تغییر مکان طرح‌های زیرمجموعه هر برنامه می‌باشد که ارائه این مقایسه صرفاً از طریق عناوین برنامه، نتیجه نادرستی خواهد بود.

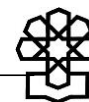
۳. در مفاد ماده واحده لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ به‌طور کلی تمرکزی اختصاصی بر بخش کشاورزی در راستای ارتقای بهره‌وری بخش مشاهده نمی‌شود.

۴. در مفاد بند «د» تبصره «۱۳» ماده واحده، به موضوع تأمین اعتبارات مورد نیاز اجرای بند «۸-۲» سیاست‌های کلی علم و فناوری ابلاغی مقام معظم رهبری^۱ و توسعه اقتصاد دانش‌بنیان منطبق بر سیاست‌های اقتصاد مقاومتی، از محل جابجایی اعتبارات مصوب هر دستگاه و اختصاص آن به شرح مندرج در جدول شماره ۱۴ قانون بودجه سال ۱۳۹۵، اشاره شده است که در این خصوص نکات ذیل ارائه می‌شود:

- منابع و مصارف بند فوق‌الذکر در لایحه شفاف نیست.
- طبق مفاد این بند، لزوم تحقق جابجایی اعتبارات، به مبادله موافقتنامه با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی صورت می‌گیرد که این امر طبق احکام گذشته با عدم تحقق مواجه خواهد شد.
- ذکر عبارت «... اعتبارات مصوب هر دستگاه و...» دارای ابهام بوده و مفهوم جابجایی اعتبارات بین دستگاه‌های مختلف نیز برداشت می‌شود که در این صورت لازم است عبارت مذکور از لحاظ انشایی اصلاح گردد.

- با توجه به فهرست دستگاه‌های مندرج در جدول شماره ۱۴، که با هدف اختصاص یک درصد از

۱. افزایش بودجه تحقیق و پژوهش به حداقل ۴ درصد تولید ناخالص داخلی تا پایان سال ۱۴۰۴ با تأکید بر مصرف بهینه منابع و ارتقای بهره‌وری.

بودجه دستگاه‌های اجرایی به امر تحقیقات طراحی شده است، مشاهده می‌شود که نام برخی مؤسسات پژوهشی از قلم افتاده است. برای مثال مؤسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی و توسعه روستایی که از جمله مؤسسات تحقیقاتی ذیل وزارت جهاد کشاورزی طبقه‌بندی شده است، در جدول موصوف ذکر نشده است، لذا پیشنهاد می‌شود نام مؤسسه مذکور درج و ۳۰ میلیارد ریال از ردیف ۷-۱۰۱۰۵۲ با عنوان «معاونت علمی و فناوری ریاست‌جمهوری»، تحت عنوان ردیف ۱-۱۳۵۰۰۰ به آن مؤسسه تخصیص یابد.

- با برآورد مجموع اعتبارات ردیف‌های مرتبط با بخش کشاورزی مندرج در جدول مذکور، مشاهده می‌شود در صورت اختصاص این اعتبار، باید حدود ۵۰ درصد از کل اعتبارات بخش کشاورزی به این امر اختصاص یابد.

۵. در ردیف ۷۶-۵۵۰۰۰۰ از جدول اعتبارات ردیف‌های متفرقه، اعتبار موضوع توسعه کشت دانه‌های روغنی در قالب تملک دارایی‌های سرمایه‌ای آمده است، درحالی که ماهیت موضوع مربوطه در قالب هزینه‌ای می‌باشد.

۶. نام برخی دستگاه‌های اصلی و زیرمجموعه، از جمله سازمان امور عشایر ایران و نیز مؤسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی و توسعه روستایی در جدول شماره ۷ لایحه فعلی به‌درستی عنوان نشده است.

۷. پیش‌بینی صحت میزان سود تسهیلات و ضرر و زیانی که در نتیجه خریدهای تضمینی سازمان مرکزی تعاون روستایی در جایگاه سازمانی در جهت اجرایی کردن قانون تمرکز وظایف و اختیارات بخش کشاورزی در وزارت جهاد کشاورزی بوده، در اعتبارات ردیف‌های متفرقه با عنوان «پرداخت ضرر و زیان یارانه سود خریدهای تضمینی محصولات کشاورزی و یارانه اصل و سود جریمه تسهیلات و مابه‌التفاوت سود و کارمزد و سایر یارانه‌ها و سایر بدیهی‌ها و تعهدات»، الزامی می‌باشد.

۸. از جمله نقاط ضعف لایحه فعلی، عدم توجه کافی به ضرورت تقویت بخش کشاورزی و اجرایی نمودن قوانین مرتبط با بخش، در خصوص اعتبارات موضوعات ذیل می‌باشد:

- تعیین تکلیف اراضی واگذار شده و توسعه اراضی کشاورزی،
- تهیه حدنگاری اراضی کشاورزی با اولویت حفاظت از عرصه‌های کشاورزی کشور،
- اتخاذ تدابیری در خصوص کاهش واردات بذر محصولات زراعی، سبزی و صیفی و حمایت از اصلاح‌کنندگان بذور،
- رفع موانع و کمبودهای ذخیره‌سازی محصولات کشاورزی،
- تقویت بنیه مالی تعاونی‌ها و تشکل‌های کشاورزی و جلب مشارکت روستاییان،
- تثبیت و تنظیم بازارهای کشاورزی و مدیریت ریسک‌های اقتصادی بخش کشاورزی.

منابع و مأخذ

۱. لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ کل کشور (ماده واحده و پیوست‌ها).
۲. قانون بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور.
۳. قاسمی، محمد. درباره لایحه برنامه چهارم توسعه (۱): نظام بودجه‌ریزی و پیوند بین برنامه و بودجه، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۲.
۴. قاسمی، محمد. نقطه شروع اصلاح نظام بودجه‌ریزی در قوه مقننه. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۳.
۵. خضری، محمد. درآمدی بر نظریه بودجه و بودجه‌ریزی، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۷.
۶. مجلس و بودجه؛ راهبردها و رویکردها، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۳۹۱.
۷. شبیری‌نژاد، علی‌اکبر. «مبانی نظری بودجه و بودجه‌ریزی در ایران» در «بودجه‌ریزی در ایران (مسائل و چالش‌ها)»، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۱.
۸. آتشبار، توحید. بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور، ۲. قواعد ناظر بر ارائه پیشنهادهای بودجه‌ای در جریان بررسی لایحه بودجه، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۳۹۳.
۹. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار ریاست محترم جمهور و اعضای هیئت دولت، شهریورماه ۱۳۹۴.
۱۰. بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ کل کشور، مقایسه ماده واحده و تبصره‌های لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ با قانون بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۳۹۴.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۴۶۹۴

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ کل کشور ۳۱. بخش کشاورزی

نام دفتر: مطالعات زیربنایی (گروه کشاورزی)

تهیه و تدوین: تکتم طالبی

مدیر مطالعه: مهراں برادران نصیری

ناظران علمی: محمدرضا محمدخانی، محسن صمدی

متقاضی: کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی:

۱. اعتبار

۲. لایحه بودجه

۳. کشاورزی

تاریخ انتشار: ۱۳۹۴/۱۱/۱۴